

Filatelisten

Svensk filatelistisk tidskrift | Årgång 124 | Nr 7 2023

*Kvinnligt på
våra frimärken*

**James Chalmers
– frimärkets uppfinnare**

**Döda
frimärksländer 13**

**Postmuseums
pågående
upprustning**

The
Circular
Market

TRADERATM

Nå ut till flera på Tradera!

Med över 3 miljoner medlemmar utgör vi Sveriges största cirkulära marknad. När du lägger ut dina frimärken på Tradera ökar helt enkelt chansen att du får dem sålda på ett snabbt och smidigt sätt. Inom kategorin Frimärken finns nu också attribut som ska göra det enklare för dig som säljare att veta i vilken kategori som din annons ska publiceras. Attribut gör det även lättare för dig som köpare att hitta specifika frimärken.

Vi ses på Tradera!

**T
R
A
DERA**TM

Julklappstips!

Köp årets frimärken samlade i våra exklusiva årsprodukter i begränsad upplaga. Alla våra årsprodukter innehåller ostämplade frimärken som går att använda till porto.

Årsbok 2023
PRIS: 990,00

Årssats 2023
PRIS: 1.030,00

Häftesårssats 2023
PRIS: 940,00

Produkterna finns att köpa i vår webbutik från den 2 november www.postnord.se/handla-online

postnord

Filatelisten

Svensk filatelistisk tidskrift
Nummer 7 2023 | Årgång 124

Filatelisten är Sveriges Filatelistförbunds medlemstidning och ges ut med åtta nummer 2023.

Filatelisten trycks hos Linderoths tryckeri i Vingåker.

Prenumeration: 620:-/år (inom Sverige)
Vid medlemsfrågor/utebliven tidning, kontakta SFF:s kansli: 073-203 02 00

Redaktionen adress:
SFF – Filatelisten | SFF Kansli
Glasfibergatan 8, 2 trappor
125 45 Älvsjö
E-post: redaktion@sff.nu

Ansvarig utgivare: Rikard Azelius

Hemsida: www.filatelisten.se

Utgivningsplan 2023:
Vår, fredag vecka: 5, 10, 15, 20
Höst, fredag vecka: 35, 40, 45, 50

Annonspriser:
1/1 sida 5.290:-
1/2 sida 2.790:-
1/4 sida 1.490:-
1/8 sida 790:-
1/16 sida 390:-
Småannons på Marknadsplatsen 100:-

**Annonsbokning till nästa nummer
senast 17/11. PDF-original 23/11.**

ISSN 1100-0198

OBS! Eftertryck, helt eller delvis, tillåts inte utan utgivarens godkännande. För insänt icke beställt material ansvaras ej. Den som sänder material till SFF – Filatelisten anses medge publicering och lagring. Eventuell beskattning av vinster i tidskriftens tävlingar svarar pristagaren för. Citera oss gärna men ange källan.

Omslagsbild: Mundo Surreal, Adobe Stock

Varmt tack och adjö

Nu, som många vet, har jag avslutat min tjänst här på SFF och lämnar med varm hand över till Pernilla Lundborg på Linderoths tryckeri, som kommer att sköta layouten. Redaktionskommittén, som redan har gjort ett betydelsefullt arbete för tidningen, kommer nu att vara era kontaktpersoner och även sköta administrationen kring den. I fortsättningen mejlar ni vidare till: redaktion@sff.nu för artiklar och andra frågor.

Jag har stortrivts med det utbyte jag haft med er skribenter, annonsörer och medlemmar. Det har varit ett nöje att försöka tillmötesgå de önskingar ni har uttryckt och glädjande att få höra alla positiva kommentarer.

Karin Kjäll, f.d. grafisk formgivare, SFF Filatelisten

Redaktionskommitté

Rikard Azelius	rikard.azelius@vinge.se
Lars-Håkan Jonasson	lhj@bahnhof.se
Mikael Blomquist	mikael.blomquist@telia.com
Peter Johansson	petersjohansson@yahoo.com

Förbundskansli

Besöksadress Glasfibergatan 8, 2 tr, Älvsjö
Postadress Glasfibergatan 8, 125 45 Älvsjö
Telefon: 073 – 203 02 00

(helst måndag – torsdag
09.00 – 11.00, andra tider kan
du lämna ett meddelande eller
skicka ett mejl)

E-post kansli@sff.nu
Internet www.filatelisten.se,
eller scanna qr-koden.

Bankgiro 581-6772
Swish 123 009 62 97

Sveriges Filatelistförbund, SFF är en öppen oberoende ideell riksorganisation som har till uppgift att främja samlandet av samt organisera samlare av frimärken, vykort och övriga filatelistiska objekt.

10

14

20

22

28

36

42

44

50

Innehåll

- 6 Ordföranden har ordet
- 7 Avier för betalning av medlemsgift
- 8 Styrelsen informerar
- 10 Auktionskrönikan
- 14 Filatelistens samlarskola nr 240
- 16 Var i hela världen...?
- 17 Efterlysning
- 18 Berömda frimärken nr 3
- 20 Recension Tête-Bêche
- 22 Postmuseums pågående upprustning
- 24 Döda frimärksländer nr 13
- 28 Att samla Hembygd nr 3
- 30 Filateli från förr
- 34 Nordiska Frimärken – nya utgåvor
- 36 Landet runt
- 42 Tips på Netex
- 44 Tillbakablick på Trelleborg 2023
- 46 Kommande aktiviteter
- 47 Posthistoriska dagen
- 48 Inbjudan till Nordia 2024 i Langesund
- 50 Förordningar angående postväsendet nr 7
- 55 Hallå där...!
- 56 Hurra, hurra!
- 57 Frågor och svar
- 58 Annonsspussel. – Tävling
- 59 Förbunds kongressen
- 60 Marknadsplatsen
- 61 Annonser

Välkommen med artiklar och läsarinlägg till redaktion@sff.nu som bifogade worddokument. Bilder bifogas separat (helst i JPG-format). Skriv noga vem som författat artikeln samt tagit bilderna.

*Nästa nummer kommer
ut den 15 december!*

Ordföranden har ordet

Hösten har gjort sitt intåg med blåst, regn och fallande temperaturer. Då är det glädjande att verksamheterna i klubbarna är i full gång. Jag hade nöjet att besöka Sjöbo Frimärks & Vykortsclubb som hade bjudit in mig och det var ett mycket trevligt möte i fina lokaler ovanpå Tomtemuseet i Sjöbo. Jag fick också tillfälle att berätta lite om brev ur min samling Sverige – Frankrike. Jag hade valt ut några brev där inte bara stämplat och postala noteringar är av intresse utan där även brevens innehåll är särskilt intressanta.

Kongressen 2024 kommer att hållas i Jönköping den 25–26 maj. Inbjudan till kongressen kommer att läggas ut på hemsidan. Varje förening ska anmäla sina ombud via kansliet enligt särskild blankett som också kommer att läggas ut på hemsidan. Bokning av måltider för ombuden ska göras direkt i webbshopen. Kom ihåg att motioner ska skickas till kansliet senast den 15 december 2023.

I samband med att vi flyttat vårt boklager kunde konstateras att vi hade stora restupplagor av viss filatelistisk litteratur, som trots att den har några år på nacken fortfarande är aktuell. Vi bestämde oss då för att rea ut en del av denna

litteratur i förbundets webbshop. Detta blev en succé och många har köpt litteratur på rea. Jag är glad över att den äldre litteratur vi haft i vårt lager kommer till nytta.

Samarbetet med Samlamera flyter på bra och alla medlemmar har samma fördelar som tidigare. Jag vill påminna om att samarbete med Tradera ger också dig som medlem förmåner. Gå in på förbundets hemsida och klicka på Traders annons så får du redan på de förmåner som finns. Samarbetet med Tradera i kombination med övriga digitala aktiviteter medför att vi nu får många yngre nya medlemmar i 45–60 års ålder, vilket är mycket glädjande.

Till sist vill jag framhålla att förbundets ekonomi är solid och att förbundet vid årsskiftet kommer att ha ett positivt resultat i enlighet med de prognoser som

ligger för året. ●
Rikard

Sveriges Filatelistförbund Glasbergsgatan 8, 125 45 Älvsjö | Telefon: 073-203 02 00 | www.sff.nu

Styrelse

Ordförande: Rikard Azelius,
Otto Lindblads väg 13, 224 65 Lund
Rikard.Azelius@vinge.se

Vice ordförande: Lars Nordberg,
Maskinmästaregatan 2,
233 43 Svedala

Sekreterare: Ulf Nilsson,
Riksvägen 4, 241 94 Hurva

Kassör: Thomas Hagström,
Snickarstigen 1, 144 33 Rönninge

Ledamot: Mikael Blomquist, Lund-
grensgatan 7, 652 21 Karlstad

Ledamot: Cajsa Ojakangas, Hjärne-
gatan 6, 3 tr, 112 29 Stockholm

Ledamot: Lars-Håkan Jonasson,
Coromantvägen 28, 862 40 Njurunda

Valberedning

Christer Mårtensson (sammankallande)
Rönnvägen 1, 247 60 Veberöd

Revisor

Jan-Olof Ljungh, Falsterbovägen
100, 239 40 Falsterbo

Ulf Wahlgren, Blåbärgsgatan 21,
212 29 Malmö

Riksföreningar

Asiensamlarna
Christer Svensson, Kattfots-
backen 12, 165 73 Hässelby

Islandssamlarna
Mikael Magnusson, Fyrspans-
gatan 65, 165 64 Hässelby
www.islandssamlarna.se

Svenska Czeslaw Slania-Samfundet
www.slaniassamfundet.com

Hembygdsfilatelisterna

Anders Bock, Runebergsgatan 3,
114 29 Stockholm
<https://hembygdsfilatelisterna.se>

Bältespännarna
Christer Wahlbom, Humlegränd 6A,
179 60 Stenhamra
<https://sfb.hembygdsfilatelisterna.se>

Haftessamlarna
Bo Göransson, Emil Spelares väg 4,
395 97 Läckeby
www.haftessamlarna.se

SSPD – Sällskapet för svensk posthistorisk dokumentation

Leif Ruud, Malmvägen 48,
141 71 Segeltorp
www.sspd.se

Svenska Motivsamlare SMS

Tommy Samuelsson
Romsås 113, 523 98 Hökerum
romsas113@telia.com
www.svenskamotivsamlare.se

Svenska Vykortsföreningen
Benny Kullinger
Höganäsgratan 6B, 753 30 Uppsala
www.samlavykort.se

Kvalitetsauktion – 6 december 2023

F4f
HOW
3.3.-

Alla auktioner är
LIVE online på
www.PHILEA.se.

Assurerat brev i 2:a viktclass 1872 med bevarade
snören. Porto 74 öre. F16e, 10f2, 11g. Cert. HOW

Våra auktioner ses av kunder över hela världen!
Delta som inlämnare du också. Kontakta oss gärna redan idag.
– Det självklara valet för 'namesales' –

Bra avsnitt
Island

F33
Cert.
Nielsen

Logga in på vår
hemsida för
att delta.

Auktioner ca. 8 gånger per år.
auktion@philea.se Tfn 08-640 09 78
Svartensgatan 6, 116 20 Stockholm
Kontor även i Göteborg,
Malmö, Kalmar och Uppsala.

Onlinebutik med 1000-tals
objekt till fasta priser.
www.philea.se/shop
webshop@philea.se

Avier för betalning av medlemsavgift

Med tanke på tidigare års utskick om betalning av medlemsavgiften har förbundsstyrelse beslutat använda ett beprövat system som är kopplat till vårt redovisningssystem Fortnox. Vi har testkört rutinen och den fungerar bra och avin kommer att skickas med e-post med en avi, som kan printas om man vill, till alla medlemmar som lämnat sin e-postadress. Övriga kommer att få avin i vanligt brev.

Fördelen för medlemmarna med detta system är att mottagaren kan välja att betala genom swish, med kort eller genom överföring från bankkonto. Fördelen för förbundet

är att det är ett billigt och effektivt sätt att hantera medlemsavgifterna. Bokföringen blir enklare och avgifterna hamnar direkt på rätt konto i bokföringen och prickas automatiskt av (inget manuellt arbete).

Det finns tyvärr inga perfekta lösningar och vissa skönhetsfel som vi inte kan påverka får vi leva med. *Avin rubriceras som Faktura, men det står tydligt mitt på avin att:*

"Detta är inte en faktura även om rubriken säger så. Det är en medlemsavi. Betalningsansvar föreligger ej."

Förbundsstyrelsen

Rapport från styrelsemöte

Styrelsen har haft styrelsemöte på plats i Trelleborg. Utöver det löpande styrelsearbetet kan följande rapporteras:

- Ekonomin har förbättrats och det egna kapitalet har återställts, visst överskott för året är budgeterat. Detta tack vare vidtagna åtgärder under året och 2024 ser ännu bättre ut.
- Ett förslag på uppdaterade stadgar är framtaget och kommer att presenteras i tidningen och på hemsidan. Förslaget kommer att behandlas på kongressen 2024.
- Kongressen 2024 kommer att äga rum i Jönköping den 25 – 26 maj.

Förbundsstyrelsen

Ändrade stadgar föreslås på kommande kongress

Styrelsen har beslutat att föreslå ändrade stadgar till kongressen i Jönköping 25 – 26:e maj 2024.

De stadgar vi har idag är omoderna. De fungerade på den tiden då alla klubbmedlemmar tvingades vara med i SFF. Detta har sedan länge ändrats och idag är det en minoritet, som minskar år för år, som har rösträtt.

För att kunna vara en modern och demokratisk organisation är att det viktigt att samtliga medlemmar har möjlighet att vara med och bestämma vad organisationen ska göra. Så är ju inte fallet idag.

Det är inte bara frågor rörande demokrati som aktualiseras. Omoderna stadgar kan även leda till andra oönskade konsekvenser. Ett exempel är att vi idag inte är behöriga att söka medel från många fonder och stiftelser, på grund av

nämnda brister i våra stadgar. Det saknas också flexibilitet för en styrelse att hantera kommande ekonomiska krissituation, som vi sett exempel på de senaste åren.

Huvudpunkterna i de föreslagna ändringarna

1. Kongressen fastställer endast det ordinarie medlemskapets pris.
2. Namngivna partners, samarbetsorganisationer m m anges inte med namn eftersom namn ändras över tid.
3. Enskilda medlemmar får rösträtt med en röst, men klubbar får två röster.

4. Valda styrelsemedlemmar, valberedning m m anges med ett miniantal – inte ett fast antal.
5. Kongresser kan ske digitalt och/eller fysiskt.
6. SFF kan ha ett fysiskt kansli, men det är inte tvingande.
6. Drygt 50 % av klubbarna runt om i landet har en negativ syn på framtiden.
7. Ungefär 10 % av klubbarna uppger att de inom inte alltför lång tid kommer lägga ner sin verksamhet.

Huvudanledningarna till de föreslagna ändringarna

1. Trygga förbundets långsiktiga existens.
2. Under flera år har antalet ombud minskat vid kongresserna.
3. Kravet på att vara medlem i SFF, när man var klubbmedlem, togs bort för många år sedan. Detta har lett till att idag är endast cirka 1 000 av SFF:s 2 500 medlemmar klubbanslutna. Detta innebär att en majoritet av våra medlemmar ej har rösträtt idag.
4. Klubbarnas andel av medlemmarna minskar i faktiska tal med ca 100 medlemmar per år och inget trendbrott kan ännu ses. Om trenden fortsätter innebär det i praktiken att de ombud som kommer på en kongress om några år företräder ett ytterst litet fåtal.
5. Nya medlemmar (betydligt yngre än dagens medlemmar) ansluter till SFF i ungefär samma takt som de äldre som lämnar. De yngre går inte med i en klubb i nämnvärd omfattning.

8. Genom att tillåta styrelsen att kunna erbjuda nya typer av medlemskap samt förbundet inte enligt stadgarna är tvingat att ha en fysisk lokal för kansli kan kompenserande åtgärder vid kommande ekonomiska kriser göras.
9. Möjligheten att erhålla eventuella bidrag ökas genom att stadgarna blir moderna och mer demokratiska.

De gällande stadgarna och de föreslagna stadgarna med motivering till ändringarna finns här:

<https://filatelisten.se/styrelseprotokoll-stadgar/>

Gamla stämplarna på marknaden

Som rapporterades i förra numret av Filatelisten hade förbundet köpt in en gammal stämpel för att förhindra att den kommer till felaktig användning. Sedan dess har det dykt upp ytterligare en gammal stämpel. Förbundet har även köpt in denna. Tyvärr kan det inte uteslutas att det kommer att finnas fler till försäljning i framtiden. Förbundet har därför inrättat ett konto avskilt från öv-

rig verksamhet till vilken medlemmar och föreningar kan donera medel. Denna fond hålls avskild från Förbundets övriga kostnader och används enbart för detta ändamål. Kostnaden för de två gamla stämplarna har uppgått till ca 7 000 kr och vi har redan fått in ca 2 500 kr i donationer. Styrelsen tackar för detta stöd. Den som vill donera medel för detta ändamål kan göra det på vår webbshop.

Förbundsstyrelsen

Rekordpris hos Tre kronor

Rekordpris hos Tre Kronor för en stämpel på Oscarsfrimärken: Sjöändan på 15 öre nådde 22 500 kronor.

Posthistoria på Philea

Ett omfattande utbud av brev från förfilateli till mer moderna objekt hade PHILEA på auktionen 17–19 september under titeln POSTHISTORIA. Av de två breven med skilling banco frimärken så blev priset 46 000 kronor (utrop 2 500) för ett brev med dubbelt porto, frankerat med åtta skilling banco och fint avstämplat med den sällsynta STRÖMSTAD cirkelstämpel 4.2.1858.

Rar stämpel på skillingbrev!

Vapen-öreperioden var väl representerat med bland annat järnvägsstämplade brev och försändelser till utlandet. En vacker avstämpling med järnvägspoststämpeln Y.E.B. – Ystad – Eslöv – Banan 29.6.1868 hade ett utrop på blygsamma 400 kronor och såldes för 4700 kronor vilket får anses som förmånligt för denna sällsynta stämpel på brev. I övrigt såldes de flesta järnvägsobjekten för utropspriserna. N.S.B. – NORRA STAMBANAN 3.7.1868 fick köparen för 650 kronor (utrop 300). Brev som ankommit till Falkenberg förekommer under vapentiden med makulering av frimärket med de så kallade balkstämplarna, här såldes ett brev med den långa typen av "balk" på 12 öre vapen. Utropet var 1 000 kronor och klubban föll på 2 400 kronor.

Överfrankerat lösbrev

Ett med 12 öre vapen överfrankerat lösbrev från Stockholm till Ekerö hade postbehandlats med en perfekt placerad stjärnstämpel på frimärket och den fyrkantiga tur-stämpeln på baksidan av brevet. Denna sällsynthet klubbades för 3 100 kronor (utrop 2 000). Att frimärket fått en stjärnstämpel beror på att det lagts i brevlåda och alltså hamnat hos August Lindholm på Lådbrevsexpeditionen. Han höll noga räkning på sådana brev

eftersom portoinkomsten för lösbrev var en så kallad sportel. Var tredje månad fick Postverket kompensera den posttjänsteman som hade rätt till dessa tre-öringar, i det här fallet Postdirektör Pripp på Avdelningen för Avgående Poster. Han mottog brevet och såg till att det hamnade i rätt lösväska för att sedan lastas på postdiligensen norr ut. Hur det så småningom via Lovön hamnade på Ekerö är en annan historia.

Sällsynt nyans och 99 öre till Spanien

Bland 12 öre vapen så tillhör den svartaktigt ultramarina nyansen den som är bland de svårare att få på brev. Ett vackert sådant från Lund den 19.10.1861 fanns nu till ett utrop på 1 000 kronor. Klubbslaget blev på 2 700 kronor.

Brev till Spanien frankerat med 99 öre, andra viktsatsen (4x24 öre + 3 öre) Stockholm 26.9.1871

såldes för 19 000 kronor (utrop 12 000). Tidigare prisnotering från 2020 var 53 900 (M. Carlsson).

OTILLR: FRANCO

Ett brev till London frankerat med två 20-öres lig-gande lejon och avstämplade PKXP 1, 12.10.1868 och med stämpeln OTILLR: FRANCO rönte intresse och såldes för 10 500 kronor jämfört med utro-pet på 3 000 kronor.

OTILLR: FRANCO

Från Postiljonens höstauktion den 26–29 september finns så mycket att redovisa att det får anstå till nästa nummer.

Ortstämplar på Oscar

TRE KRONOR hade fått uppdraget att sälja Mats Perssons samling med ortstämplar på oscarsfri-märken, omkring 1500 objekt. Alla märken med rättvända och lyxkvalitet på många stämplrar. Auktionen gick under två dagar 26–27 septem-ber. Ortsamlandet är av fortsatt stort intresse och särskilt vackra eller ovanliga stämplrar nådde bra priser. Vi radar upp ett "pärlband" med exem-pel på finaste kvalitet och toppriser. Klubbat pris (provision tillkommer) anges under varje märke. Många resultat är anmärkningsvärda, inte bara de 22 500:- för det i ingressen nämnda Sjöändan! ●

FLÄRKE
Klubbslag: 3 700 kr

RENTJÄRN
Klubbslag: 2 000 kr

VESTRA LYSVIK
Klubbslag: 4 700 kr

DRÖMME
Klubbslag: 1 300 kr

NÄSRÄM
Klubbslag: 4 500 kr

SJÖÄNDAN
Klubbslag: 22 500 kr

ROTTNESUND
Klubbslag: 2 400 kr

GRIMETONSBY
Klubbslag: 1 300 kr

ÖSTRA ESPINGE
Klubbslag: 1 700 kr

LÅNGFLON
Klubbslag: 3 500 kr

BRÅTA
Klubbslag: 3 600 kr

HAFGÅRD
Klubbslag: 4 000 kr

BRODDA
Klubbslag: 3 100 kr

SKANÖR:
Klubbslag: 290 kr

SÄLBODA
Klubbslag: 1 700 kr

LOFTAHAMMAR
Klubbslag: 700 kr

RAMLÖSA
Klubbslag: 600 kr

SANKT SIGFRID
Klubbslag: 650 kr

FÄRJESTADEN
Klubbslag: 120 kr

YXNANÄS
Klubbslag: 1 400 kr

RYDAHOLM
Klubbslag: 310 kr

BERG
Klubbslag: 260 kr

BJÖRKSUND
Klubbslag: 600 kr

VRETAVIK
Klubbslag: 240 kr

BASARPÖ
Klubbslag: 480 kr

LJUSTERÖ
Klubbslag: 90 kr

INGARÖ
Klubbslag: 210 kr

FORSMARK
Klubbslag: 55 kr

DALARÖ
Klubbslag: 85 kr

Kvinnligt på våra frimärken

Text och bild: **Christer Brunström**

År 1966 kom "It's a Man's Man's Man's World" med den legendariske sångaren James Brown. Titeln "It's a Man's World" har även använts på album av sångstjärnor som Sarah Vaughan (1967) och Cher (1995). Uppenbarligen hade dessa artister insett att vi lever i en mansdominerad värld.

Sommaren 2023 refererade många svenska dagstidningar till en nyutgiven rapport från United Nations Development Programme (UNDP) som redovisade en undersökning om allmänhetens inställning till kvinnor. Av denna framgår exempelvis att 69 % av de tillfrågade anser att män är bättre som politiska ledare än kvinnor. Endast 27 % tyckte att det var viktigt att kvinnor har samma rättigheter som män. Man menade att män skall ha förtur till arbeten och att de är bättre som företagsledare.

Enligt rapporten från UNDP uppgav hela 25 % av de tillfrågade att de ansåg att det är OK för en make att slå sin fru. Man får verkligen hoppas att en sådan siffra inte representerar uppfattningen i vårt land. Uppenbarligen behöver nog #metoo-rörelsen fortsätta sitt arbete.

Hur är det då med de kvinnliga motiven på våra frimärken?

Det är en fråga som jag kortfattat skall försöka besvara i den här utgåvan av vår Samlarskola.

Världens första frimärken gavs ut i Storbritannien år 1840 och som nog de flesta vet hade de en kvinna som motiv – Drottning Victoria. Hon kom sedan att totalt dominera som motiv på frimärken ända fram till sin död år 1901 och då inte enbart på brittiska utgåvor utan även på de många koloniernas.

Man kan konstatera att 1800-talets frimärksutgivning huvudsakligen hade tre slag av motiv: regerande kungligheter och presidenter,

vapensköldar eller en siffertyp. När det gäller den förstnämnda kategorin dominerade män i mycket stor omfattning. Men det fanns också ett litet antal länder med drottningar på tronen. Ett sådant var Spanien där Isabella II regerade från 1833 till 1868.

Spaniens första frimärke har valören 6 cuartos och det gavs ut 1850. Liksom Penny Black trycktes det i svart färg och det existerar i två varianter. Fram till 1868 figurerade Isabella II på alla spanska frimärken.

Även Portugals fyra första frimärken från 1853 visar en drottning. Maria II var landets drottning från 1834 till 1853. Därefter förekom det enbart män under resten av 1800-talet.

Ett annat tema som ofta figurerade på frimärken och särskilt i början av 1900-talet var kvinnan som symbol för fruktbarhet och särskilt handlade det om jordbruk. Med start år 1903 var nästan alla brev i Frankrike frankerade med ett frimärke som visar en kvinna i färd med att så på ett fält. Det finns i princip två olika varianter av samma motiv – med eller utan en uppgående sol.

Ceres är gudinnan med ansvar för odling och lantbruk och hon avbildas på riktigt många

portugisiska frimärken med start år 1912. Hon avbildas med en skära i handen. Om det franska motivet handlar om sådden på våren så syftar

den portugisiska varianten på skördetiden ett antal månader senare. Den sista utgåvan med detta motiv kom 1930.

Många av de konstnärer som fick i uppdrag att utforma frimärken med framstående statsmän

som motiv valde inte sällan att omge porträttet med en så pampig ram som möjligt. Det var då inte ovanligt att man då lade till ett par halv nakna kvinnor vilket exemplifieras med ett frimärke från Haiti utgivet 1904. Mannen på märket är presidenten Pierre Nord-Alexis.

Här kan man dra paralleller med de lättklädda damer som ofta visades upp som tilltalande accessoarer i samband med bilmässor eller som gick omkring i en boxningsring iförda minimal bikini för att med en skylt ange att nästa rond i matchen

var på gång. Jag tror att just sådana företeelser numera är mycket ovanliga i vårt land.

Under främst första halvan av 1900-talet men även senare gav främst franska men även portugisiska kolonier

ut frimärken med motiv av kvinnor och då oftast som representanter för olika etniska grupper.

I vissa fall kan syftet möjligen ha varit att locka invandrare från hemländerna i Europa till ett nytt liv i något avlägset land. En annan tänkbar förklaring till motivvalet kan ha varit att locka samlare i främst Europa att köpa alla dessa frimärken. Här visas ett frimärke från Portugisiska

Timor som gavs ut år 1950.

Sverige var inte direkt någon föregångare för större rättigheter för den kvinnliga delen av befolkningen. Längre förhindrades kvinnor att studera och rösträtten erkändes först 1922 efter en

lång kamp. Att kvinnor utgjorde ungefär hälften av befolkningen framgick inte av svensk frimärksutgivning. Först 1938 kom det första svenska frimärket som avbildade en kvinna och det blev drottning Kristina. Tre år senare hedrades den Heliga Birgitta med en frimärksserie.

Först 1938 kom det första svenska frimärket som avbildade en kvinna och det blev drottning Kristina.

Den första moderna kvinnan avbildades först 1949. Det handlade om en gymnast som visades tillsammans med en manlig kollega på en serie som uppmärksammade Lingiaden år 1949. Det är först på senare tid som kvinnor har fått spela en betydligt större roll på svenska frimärken och då inte enbart som motiv utan även som konstnärer och gravörer.

Finns det då exempel på att män och kvinnor har visats som jämbördiga på frimärken? Kanske skulle det frimärksmotiv som började användas i Ungern år 1916 kunna vara ett exempel på just

detta. Även här handlar det om jordbruk och skörd men i motsats till de tidigare beskrivna motiven från Frankrike och Portugal avbildas en man och en kvinna som gemensamt håller på med skörden. Man får intrycket att de delar på arbetets mödor tillsammans (vilket kanske i verkligheten inte på något sätt är en korrekt beskrivning).

hand kan man tycka att vissa motivval är märkliga och kanske direkt kvinnofientliga men undersökningen från UNDP, som jag inledningsvis refererar till, tyder på att det fortfarande finns många som tycker att kvinnor skall hålla sig i bakgrunden och om man studerar aktuell frimärksutgivning från länder som Iran tycks detta i högsta grad vara fallet.

Det finns många tänkbara utgångspunkter för att analysera motivvalen på våra frimärken. De speglar ofta hur man tänkte och tyckte på den tid de gavs ut. Så här i efter-

Samtidigt kan man fråga sig varför i vi inom svensk organiserad filатели inte har varit speciellt framgångsrika med att locka kvinnor till våra olika verksamheter. ●

Var i hela världen ...?

Frimärken med enbart text

Frimärken som enbart har text på ett för de flesta européer oftast okänt skriftspråk kan vara nog så svåra att identifiera. Det här visade frimärket är ett typiskt exempel. Det föreställer två korslagda svärd och texten är arabisk. Det är naturligtvis indicier som hjälper oss att nå fram till frimärkets ursprung.

Att avbilda svärd och dolkar på frimärken har alltid varit populärt i främst Indien och arabvärlden. Saudi Arabien avbildar till och med ett svärd på sin flagga och det gjorde även kungariket Jemen från 1927 till 1962.

Det här visade frimärket gavs ut i Jemen år 1926. Då, liksom senare, styrdes landet av en Imam. Frimärket kunde enbart användas lokalt eftersom Jemen först blev medlem i UPU den 1 januari 1930.

Lyckligtvis (för svenska frimärkssamlare) gick man snart över till att ge ut sina frimärken med landsnamnet YEMEN på ett för oss begripligt språk. ●

Text och bild:
Christer Brunström

Att avbilda svärd och dolkar på frimärken har alltid varit populärt i främst Indien och arabvärlden.

Efterlysning

**Borås
på 80-talet.
- Vilka är de?**

Spännande tävling för SFF medlemmar på Tradera i Februari 2024

Fina priser utlovas!

1000-tals kronor i presentkort och 100-tals osåltavgifter
under mars för de som sålt bra under februari.

Mer detaljer kommer snart – missa inte detta!

TRADERA™

Kanske någon läsare kommer ihåg Tio i topp, ett radioprogram som sändes i Sveriges Radios P3 under åren 1961–1974, i vilket en lyssnarjury valde ut de tio mest populära låtarna inom popgenren. De presenterades sedan från nummer tio till vinnaren på plats ett. Nu gör vi samma sak, i denna serie som är tänkt att vara en sorts grundkurs i ämnet filateli. Min tanke är att spegla lite av varje med betoning på de riktigt globala frimärkskändisarna. Kanske blir någon förvånad över en del av mina val, vilket är helt naturligt, eftersom de flesta nog har sin egen privata topplista.

Berömda Frimärken

Kärt barn har många namn och det är något som gäller även berömda frimärken. Den Gula Treskillingen är ett av världens mest kända frimärken och det har periodvis också varit det allra dyrbaraste. När Gustaf Douglas lyckades lägga rariteten till sin samling av klassiska svenska frimärken tyckte han att frimärket borde få epitetet Den Gyllene Treskillingen.

Jag har vid flera tillfällen haft möjlighet att bekanta mig med detta legendariska frimärke. Senast det begav sig var på Stockholmia 2019.

Frimärket är helt unikt eftersom endast ett enda exemplar är känt. Annars är unik ett tämligen missbrukat ord och då gärna i sammanhang med försäljning av frimärken och andra filatelistiska objekt. Svenska akademins ordlista förklarar adjektivet unik som "ensam i sitt slag" men har även med synonymen "enastående" vilket nog inte är lika precist vad gäller antalet.

År 1885 hade skolpojken George Backman noterat att frimärkshandlaren Heinrich Lichtenstein i Stockholm betalade bra för gamla skilling bancofrimärken. Under jullovet hos sin mormor i Västmanland fick han lov att gå igenom gamla brev i en chiffonjé där han hittade ett antal frimärken som han sedan erbjöd frimärkshandlaren som lär ha muttrat något i stil med "Men det här är ju gult!". Backman har flera gånger berättat hur allt gick till och att han fick 7 kronor för märket.

Efter att ha haft feltrycket i sin egen samling sålde Lichtenstein sedan frimärket år 1894 till storsamlaren Philippe de Ferrari.

Hur kan detta spännande feltryck tänkas ha kommit till? Det har funnits många teorier men det troliga är att när man tryckte valören 8 Skilling Banco i gul färg år 1855 gjordes ett misstag vid sammansättningen av tryckplåten. Den bestod av 100 identiska klichéer och av misstag torde man vid något tillfälle ha monterat in en kliché med valören 3 Skilling Banco. Uppenbarligen upptäcktes den felaktiga klichén tämligen snart varför den byttes ut mot en korrekt. Dessförinnan hade några ark tryckts och av dessa hade åtminstone ett skickats till postkontoret i Nya Kopparberget. Exakt samma misstag ligger bakom flera andra liknande färgfeltryck.

Nu finns det både filatelisterna och andra som har hävdat att den gula treskillingen är en förfälskning men med tanke på frimärkets väl dokumenterade "pedigree" finns det nog ingen större anledning att betvivla dess äkthet.

Bland de mera kända ägarna till den svenska frimärksrariteten hittar vi berömdheter som greve Ferrari, kung Carol av Rumänien och René Berlingin.

Det har naturligtvis skrivits spaltmeter och flera böcker om Den Gyllene Treskillingen. Bland de många böcker jag har i mitt eget bibliotek finns Den gula ankungen (Tallinn 2003) av Sven Olof Forselius. Han behövde hela 170 sidor för att berätta hela historien.

Som vi alla förstår är detta ett frimärke som vi aldrig kommer att kunna lägga till våra samlingar men det finns ändå möjligheter att visa hur Den Gyllene Treskillingen ser ut. Det är nämligen inte helt ovanligt att moderna frimärken har avbildat redan utgivna frimärken, ett motivområde som man brukar beskriva som Frimärke på Frimärke.

År 1992 gav Posten ut ett häftesblock med temat Berömda Frimärken. Valörerna 2.80 och 4.50 visade Sveriges första frimärke – Tre Skilling Banco i grön färg från 1855. Valören 5.50 avbildar den gula treskillingen samt texten Sveriges mest kända frimärke. Senaste FACIT Sverige värde- rar det sistnämnda frimärket till måttliga 30:- i

postfriskt skick vilket gör det överkomligt för alla samlare. Märkesbilden är dessutom graverad av Czeslaw Slania.

Den Gyllene Treskillingen hamnar på plats 3 i vår Tio i Topplista. Många läsare skulle nog kanske placera den svenska rariteten allra högst upp men den här hitlistan försöker lägga internationella aspekter på urvalet. Jag skulle dock tro att i Sverige känner nog stora delar av den något äldre befolkningen till vårt sällsynta Skilling Bancofrimärke. ●

Text och bild: Christer Brunström

Topplistan, översikt:

1) ?	3) Den gyllene Treskillingen	5) Lady McLeod	7) Machinporträttet	9) Posthorn
2) ?	4) Mauritiusmärkena	6) Kaptriangelarna	8) Bluenose	10) Oscar II

Recension Tête-Bêche

Text och bild: **Christer Brunström**

Man kan nog förmoda att endast synnerligen inbitna filatelister känner till betydelsen av tête-bêche-par. För att denna spännande variant skall uppstå krävs minst två sammanhängande exemplar av ett frimärke. Det handlar nämligen om två frimärken varav det ena är uppochnervänt i förhållande till det andra.

Inom svensk filateli har vi ett mycket välkänt exempel på just detta. År 1921 kom valören 10 öre av typen Stående lejon både med tvåsidig och firsidig tandning. Den förstnämnda varianten gavs ut som bandmärke medan de firsidiga frimärkena trycktes som ark. Det är bland de tvåsidigt tandade bandmärkena som den ovanliga varianten uppstod och anledningen var helt enkelt en felaktig placering av plåthalvorna i tryckcylindern vilket fick som resultat att lejonen antingen har huvudena eller svansarna mot varandra vid skarvlinjerna. Felaktigheten rättades till och antalet möjliga tête-bêche-par var mycket begränsat. I senaste FACIT-katalogen värderas ett sådant postfriskt tête-bêche-par till hela 26 000 kronor. Det är alltså en mycket eftersökt specialitet som med stor sannolikhet saknas i de flesta Sverigesamlingar.

De kanske mest berömda tête-bêche-paren av alla gavs ut i Finland år 1856 och 1858 och de brukar omnämnas som ovalmärkena med tanke på den ovala märkesbilden. De är inte bara omskrivna utan dessutom extremt värdefulla. Här handlar det om objekt i halvmiljonklassen.

Exakt hur det gick till när de trycktes är än idag inte helt fastställt men frimärkena trycktes för hand i horisontella rader om tio märken. Efter att ett antal rader hade tryckts vändes arket och tryckningen fortsatte. Det två mellersta raderna i arket kom nu att få vertikala (om än oftast något sneda) tête-bêche positioner. Märkena var otandade och de klipptes ut med sax. Ibland behövdes mer än ett märke till portot varför större eller mindre enheter klipptes ut och vid ett antal tillfällen uppstod par där märkena blev just tête-bêche-par.

För Finlands första frimärken brukades samma tryckmaterial som också använts för att trycka de frankokouvert som gavs ut 1850 – 1858.

När man på 1860-talet började intressera sig för finska frimärken hade dåtidens filatelister svårigheter att korrekt skilja mellan frimärken och helsaker men med tiden klarnade det mesta.

Redan tidigt stod det klart att de tre ovalmärkena var sällsynta och att tête-bêche-paren var rariteter.

Den rysk-finske storsamlaren Agathon Fabergé (1876 – 1951) tycks tidigt ha insett just detta och han lyckades komma över ett mycket stort antal av dessa ovanliga objekt. När man idag talar om dessa märkens proveniens dyker Fabergés namn mycket ofta upp. Totalt förekommer hans namn hela 20 gånger.

Nyligen (2023) gav Royal Philatelic Society London ut en praktfull volym med det korta och koncisa namnet *TÊTE-BÊCHE*. Till detta har fogats Rarities from the Oval Issue of Finland vilket ger temat dess geografiska placering. Boken är ett samarbete mellan Tomas Bjäringer och Mårten Sundberg, båda mer än välkända filatelistiska forskare.

Totalt omfattar verket något mer än 500 sidor i stort format vilket nog kan tyckas vara anmärkningsvärt med tanke på att boken endast handlar om tre frimärken eller kanske snarare de 68 olika objekt som har dokumenterats. Av dessa ingår några i museisamlingar och var en del finns idag är okänt. Vi har nog all anledning att beskriva dessa tête-bêche-par som rariteter även om de inte riktigt är i paritet med den Gyllene Treskillingen och British Guiana 1c Magenta som ju båda är unikat.

Agathon Fabergé
och hans
fantastiska
Finlandssamling
var föremål för
ett finskt frimärkshäfte utgivet 1988.
Här visas ett stort urval av ovalmärkena i tête-bêcheformat.

Boken inleds med en omfattande beskrivning av bakgrunden till utgivningen av ovalfrimärkena och en diskussion om hur tryckningen gick till. Författarna tar också upp hur dåtidens frimärkspress och kataloger med tiden fick förståelse om de olika sammanhangen.

Huvuddelen av boken är en beskrivning av de olika tête-bêche objekten som delats upp i tre grupper eftersom det handlar om tre olika utgåvor. Här inleds varje beskrivning med en bild. Dessa bilder är av varierande kvalitet eftersom några är hämtade från ibland mer än sekelgamla auktionskataloger. Därefter redovisas även märkenas baksidor (Fabergé är känd för att ha noterat detaljer om inköpspris och säljare på många av de objekt som ingick i hans olika samlingar).

Därefter kommer en så omfattande proveniensförteckning (eller *biografier* som är den beteckning som författarna använder) som möjligt. Ofta framgår det vilka samlare och vilka museer som idag (2023) äger de olika objekten.

Författarna har lagt ner ett enormt arbete på att följa hur de olika objekten har beskrivits allt sedan de blev kända. Här finns ett imponerande bildmaterial och man frapperas av hur mycket som på olika sätt har publicerats om dessa sällsynheter.

Ett tiotal sidor ägnas åt förfälskningar och nytryck och det finns flera andra kortare kapitel som tar upp olika teman. För den som är intres-

serad av alla de samlare som någon gång ägt ett av dessa objekt finns omfattande biografier där bland många andra Kung Carol II av Rumänien, Gustaf Douglas, Philippe de Ferrari, Rolf och Per Gummesson och Ingvar Pettersson figurerar. Mest utrymme har av naturliga skäl getts åt Agathon Fabergé. Även vårt svenska Postmuseum äger ett par tête-bêche-par tack vare en donation från svensk-amerikanen Hans Lagerlöf.

Det här är naturligtvis inte ett verk som vänder sig till den stora allmänheten utan målgruppen består nog huvudsakligen av ett tämligen litet antal filatelister som antingen specialsamlar Finland på högsta nivå eller som helt enkelt vill äga filatelistiska världsrariteter med spännande proveniens.

Boken torde dessutom vara riktigt användbar för de större auktionsföretagen som hanterar denna typ av sällsynta objekt. Den är också en rik källa till information om frimärkssamlandets och den filatelistiska litteraturens historia (även om det nog aldrig har varit det primära syftet).

Sammanfattningsvis kan konstateras att Bjäringer och Sundberg har lyckats med konststycket att sammanföra all känd information om de finska ovalrariteterna och att resultatet har blivit minst sagt imponerande. Man kan bara hoppas att verket köps in av frimärksmuseer med mera omfattande bibliotek för att göra innehållet tillgängligt för alla intresserade samlare. ●

Postmuseums pågående upprustning

I Postmuseums
entré kan vi se på
frimärke från 1990.

Text: **Arne Karlsson**

Den som väntar på något gott...

Föreningens Postmusei Vänners årsmöte avseende kalenderåret 2021 hölls på Postmuseum den 15 mars 2022. Efter årsmötesförhandlingarna vidtog mingel med förfriskningar vartefter ordföranden välkomnade dagens föredragshållare, museichefen Malin Valentin och museipedagogen Vivi Nybom. I smittande föredrag berättade Vivi Nybom till bilder om de kommande grundförstärkningarna samt om museifastighetens intressanta historia.

Arbetena på museet börjades redan tidigt under 2022. Då var tanken att museet skulle kunna öppna i november 2022. Sedan fick vi veta att öppningen troligen skulle bli hösten 2023. Men det senaste beskedet från museichefen är att museet inte kommer att öppna förrän under hösten 2024 beroende bl a på materialbrist som uppstod genom krisen i Ukraina.

För att på bästa möjliga sätt ta tillvara tiden under museets långa stängning passar man på att renovera entréhall, museishop och andra publika ytor. Postmusei Vänner har till sitt senaste utskick bifogat "Nytt från Postmuseum nr 3 2023". I det informationsbladet återges några bilder som ger spännande vision av museets nya interiör.

Postmuseums långa stängning har gjort att Föreningen Postmusei Vänner har försökt engagera medlemmarna i aktiviteter utanför Postmuseum. Hösten 2022 inbjöds till besök i Postmuseums magasin i Tumba. Årsmötet 2023 ägde rum på Sjöhistoriska Museet och höstutflykt 2023 planeras till Spårvagnsmuseet. ●

Postmusei Vännerns ordförande Jonas Reiner fungerar som kontaktperson: akvokat@jonasreiner.se

Posthistorisk tidslinje

1632
Gustaf II Adolf stupar i Lützen.
Kvällen innan utbröt ett blodigt slag som följde. Det var också en månad innan medeltidens största kungens död när flodskotten. Det är ganska förtärligt.

Läs om postöden i nordvästern mellan Postverket i Umeå.

1630-talet
Sverige och Finland
Efterom Finland var svenskt var postvägen mellan Stockholm och huvudstaden Åbo mycket viktig. Postvägen gick från Stockholm till Gäddedelevägen vid Åbo och sedan till Åbo församling och från Åbo till Åbo. Under mer än 200 år råkade bönderna livet när de nödiga seglade och drog posten över havet. Reala postverket grundades 1808.

1636
Axel Oxenstierna, Sveriges rikskansler, grundar Postverket i drottning Kristinas namn.
Hur det ska gå till beskriver han i Postboken. Postens grunddokument. Kopier för att en kung eller själv följa någon så stora postbrev och ett statstjänstens gå med posten mellan. Historien om postens historia.

1645
Nätet växer
Nu finns det 29 postställen i landet. Postbureauerna varar fortfarande för de gamla hus. Det går till för i 1644 års brevvisa står det "Först vare vi av alla Dref som skole beställa med våra Postar också i hvarrens lösa hoco Postbureauer... som vil i hvarrens lösa hoco löst till... men alla och Posthus till i Stockholm eller hoco någon Postbureau står en eller annan viss stad".

Foto: Henrik Nero

Döda frimärksländer – 13

Text och bilder: **Christer Brunström**

Den här gången avslutar vi länderna med C som begynnelsebokstav och kommer in på numera avslutade frimärksområden på D.

Cundinamarca

Det är nog inte speciellt många som känner till frimärkslandet Cundinamarca som idag är ett "departamento" (eller län med en svensk term) i centrala Colombia och med Bogotá som huvudstad (även om Bogotá inte är en del av Cundinamarca).

På 1800-talet ändrades omfattningen av staten Cundinamarca flera gånger och periodvis ingick olika angränsande områden. När de första frimärkena gavs ut 1870 var statens namn Estado Soberano de Cundinamarca (Den suveräna staten Cundinamarca) vilket framgår av bland annat utgåvorna 1877 och 1884. Den 5 augusti 1885 blev Cundinamarca ett "departamento" vilket ingick i landsnamnet på den serie som gavs ut 1904. Cundinamarca förlorade sin postöverhöghet i juli 1906 och sedan dess används enbart colombianska frimärken.

helt i juli 1906 och sedan dess används enbart colombianska frimärken.

Totalt gav Cundinamarca ut ett 30-tal frimärken. Med ett undantag (ett ej utgivet provisoriskt frimärke från 1893) har området

frimärken låga katalogvärderingar men det kan vara riktigt besvärligt att få tag i dem. Det är även svårt att finna dem på brev.

Cyrenaica

Redan de gamla romarna intresserade sig för Nordafrika och en av deras kolonier av Cyrenaica som med tiden kom att ingå i det Ottomanska väldet. Rent geografiskt hittar vi Cyrenaica i den östra delen av dagens Libyen och med gräns mot Egypten. I samband med det italienska kriget mot det turkiska imperiet år 1911 – 1912 ockuperades Cyrenaica och det blev därmed en italiensk

koloni. Huvudstaden heter Benghazi. De första frimärkena med landsnamnet Cirenaica kom 1923 och inledningsvis handlade det om italienska frimärken som övertrycktes med kolonins

namn. Frimärken med helt lokala motiv kom först i början av 1930-talet. Den serie som gavs ut år 1934 med anledning av en kolonial konstutställning i Neapel har fått stor spridning. Det är också spännande motiv i stort format.

Under andra världskriget tog britterna över Cyrenaica men 1949 överlämnades styret i en viss omfattning till den lokale emiren. Britterna gav år 1950 ut en pampig serie (med landsnamnet Cyrenaica) som visar en krigare tillhörande Senussistammen. År 1951 blev Cyrenaica en del av det då nyskapade kungariket Libyen.

Dalmatien

År 1919 ockuperade italienska trupper ett litet landområde med tillhörande öar i det nordöstra hörnet av Adriatiska havet. Området hade tidigare ingått i Österrike-Ungern och det var känt som Dalmatien. Huvudorten hette Zara. Senare annekterades territoriet av Italien. Det rapporteras att "Dalmatien" år 1921 hade en befolkning på 18 700 personer.

Under perioden 1919 – 1921 gav den italienska ockupationsmakten ut 14 olika frimärken. Det handlar om samtidiga italienska frimärken som försågs med nya valörer i centesimi di corona. Coronan eller kronan var uppenbarligen lika

mycket värd som den italienska liran. Landsnamnet figurerar inte på något av märkena.

Dalmatien behandlas mycket olika av våra katalogutgivare. Amerikanska Scott har gett Dalmatien en alldeles egen avdelning mellan Dahomey och Danish West Indies medan tyska MICHEL menar att de användes gemensamt för de tre områdena Venezia-Giulia, Trentino och Dalmatien.

Det hör också till historien att äkta stämplade frimärken från Dalmatien är betydligt ovanligare än ostämplade.

Dalmatien ingår nu i Kroatien och det italienska inslaget har i stort sett försvunnit. Staden Zara heter numera Zadar på kroatiska.

Danska Västindien

År 1917 sålde Danmark sin sista koloni – Danska Västindien – till USA efter en tidigare folkomröstning i vilken befolkningen på de tre öarna inte fick delta. Omröstningen slutade med seger för de som tyckte att Danmark borde sälja sin koloni till USA. En inofficiell folkomröstning i Danska Västindien fick som resultat en förkrossande majoritet för att ögruppen skulle tas över av USA. Amerikanerna betalade för övrigt 25 miljoner dollar för de tre öarna som sedan döptes om till American Virgin Islands.

Danmark hade styrt de tre öarna – S:t. Thomas, S:t. Croix och S:t. Jan – med start år 1672. Syftet var naturligtvis att på olika sätt att tjäna pengar och då främst genom slavhandel och odling av sockerrör. Totalt torde danska fartyg ha transporterat runt 85 000 afrikaner från Afrika för att säljas på slavmarknaden i Charlotte Amelie på St. Thomas.

Många slavar tvingades sedan arbeta på sockerörorsplantagerna på främst St. Croix. St. Thomas

utvecklades till ett kommunikationscentrum för det karibiska området.

År 1855 kom sedan Danska Västindiens första frimärke med valör i cent. År 1905 ändrades valutatan till franc och en sådan kunde delas i 100 bit. Totalt gav Danska Västindien ut 56 frimärken och åtta lösenmärken mellan 1855 och 1916. Rariteten är valören 14 cent från 1873. I övrigt är flertalet frimärken prismässigt överkomliga. För motivsamlarna kan jag tipsa om den serie som kom 1905. På de tre högsta valörerna visas kryssaren "Ingolf" i hamnen på S:t. Thomas.

Danzig

Gdańsk heter Danzig på tyska och det är en polsk stad som ligger vid Gdańskbukten i södra Östersjön. Staden har anor som går 1 000 år bakåt i tiden. År 1308 tog Tyska Orden över staden som sedan år 1361 blev en del av Hansan. Staden blev åter polsk 1454 men tillföll Preussen år 1793. Efter första världskriget blev staden en fristad under NF:s beskydd. Det nazistiska Tyskland krävde att få Danzig 1938 och på sätt och vis blev stadens framtid en ursäkt för det tyska överfallet på Polen år 1939. Sedan 1945 är Gdańsk åter polskt. Det var för övrigt i staden som fackföreningsrörelsen Solidaritet hade sitt ursprung.

Fristaden Danzig hade egen frimärksutgivning från 1920 till 1939. Inledningsvis var det samtida tyska frimärken som övertrycktes för att användas i Danzig. Totalt blev det runt 430 olika frimärken av vilka det stora flertalet än idag är prismässigt överkomliga. Speciellt på 1930-talet kom flera utgåvor med helt lokala motiv. Den vackra bruksserien med högvalörer från 1 till 10 gulden från 1924 – 1932 ger en god bild av hur området då såg ut.

Polsk Post i Danzig

Nu var Danzig inte helt självständig eftersom Polen fortfarande hade en hel del att säga till om beträffande utrikespolitik och liknande. Det fanns

också ett polskt postkontor i Danzig och det gav ut speciella frimärken från 1925 till 1938. Totalt kom 30 olika märken som med några få undantag är samtida polska frimärken med övertrycket PORT GDAŃSK. Det

torde vara ett område som man kan samla komplett utan att ruinera sig helt.

Debrecen

Ungerns andra stad i storleksordning heter Debrecen och den ligger i landets östra del och inte långt från gränsen till Rumänien. Efter första världskriget ockuperades Debrecen under en kortare tid av rumänska trupper.

De frimärken som man träffade på i de ungerska postkontoren i området försågs med ett övertryck som angav att Debrecen hade ockuperats av rumänska styrkor. Totalt blev det runt 125 olika frimärken varav flertalet än idag är mycket billiga i pris. Det hör också till historien att i stort samtliga märken har förfalskats och det gäller även de allra billigaste. Det är mer än troligt att flertalet frimärken från Debrecen är just förfalskningar.

Här finns det anledning att endast köpa det som kan garanteras som äkta. För mera sällsynta märken bör man nog insistera på äkthetsintyg. Men

jag skulle tro att flertalet generalsamlare nog inte bryr sig om märkena är äkta eller ej.

Dedeagatch

Historien kan ibland vara minst sagt rörig och det gäller i högsta grad den grekiska staden Alexandroupolis som ligger i landets östra del. Under andra halvan av 1800-talet blev staden, som ingick i det Ottomanska väldet, en viktig knutpunkt för järnvägsförbindelserna på Balkan. Då hette staden Dedeagatch.

Under Balkankrigen, som inleddes 1912, ockuperades staden av både bulgariska och grekiska styrkor. Det var under den grekiska ockupationen 1913 som frimärken gavs ut. Dels handlade det om bulgariska frimärken som fick övertryck med grekisk text och dels om helt lokalt framställda utgåvor. De senare trycktes i små ark om åtta frimärken.

Det fanns även ett franskt postkontor i staden. Från 1893 användes frimärken med landsnamnet DÉDÉAGH. Det franska postkontoret stängdes år 1914. Totalt hann man med 16 olika frimärken i traditionell fransk kolonialstil.

Nästa gång kommer det att handla om området med D och E som begynnelsebokstav. ●

Foto: Janusz Kreczmański, Pixabay

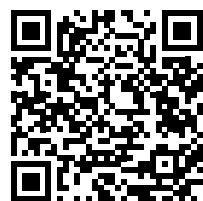
BOKREA!

Vi behöver mer plats på vårt lager. Passa på att beställa!

Beställ här!
Skanna QR-koden

Sveriges Filatelistförbund
Glasfibergatan 8, 125 45 Älvsjö
tel. 073-203 02 00
e-post: info@sff.nu
www.filatelisten.se

Att samla Hembygd

Text och bilder: **Lars-Håkan Jonasson. Del 3 av 4.**

I min tredje artikel i syfte att inspirera till hembygdssamlande, ger jag exempel på hur jag lagt upp två "kapitel" i min samling Medelpad. Men kom ihåg, på samma sätt som för motivsamlaren så är det endast din egen fantasi som sätter gränserna.

I det första exemplet är det mer av en slump att det blev just Fjäl's Glasbruk. Jag lyckades vinna budgivningen på ett ofrankerat brev stämplat Fjäl 6/5 1885. Det som var så spännande var adressaten; Storfürste och Enväldige Kajsare Aleksander den II, Ryssland, Petersburg (bild 1). Frågan jag ställde mig var vem och varför någon i Fjäl skickat brev till tsaren? En förklaring jag fått och som jag vill tro på är att tsaren var en mycket intresserad samlare av glas, alltså skulle brevet kunna vara sänt från glasbruket i Fjäl. Denna lilla samling har kompletterats med ett vykort (bild 2) och ett affärsbrev från 1904 (bild 3).

Det andra exemplet är Glimårännan (bild 4) som troligen är det vanligaste vykortsmotivet från

Indalsälvens dalgång. Timrets väg från Holmsjön till Indalsälven är en viktig del av Medelpads industrihistoria, sågverken vid kusten och senare massaindustrin. Till den här delen av min samling har jag hittat fler spännande objekt, framför allt vykort. Utifrån transportledens betydelse finns utrymme för forskning och att söka vidare. För att ni enkelt skall få en bild av detta, vill jag rekommendera att ni googlar på Glimårännan. Där ni kan finna en film som ger er en intressant inblick i historien (bild 5 och bild 6).

Ni kan med största sannolikhet finna spännande samlingsområden i er hembygd så det är bara att låta fantasin spela och söka vidare. ●

Brev till tsar Alexander den II ①
postat i Fjäl.

② Fjäl's Glasbruk 1903

③ Affärskuvert Fjäl's Glasbruk 1904

④ Glimårännan, vattenkaskaden är som oftast förstärkt i mörkrummet.

⑤ Början av torrånan där stockarna släpptes på signal från Blåsarkojan varifrån en vakt kollade att föregående stock nått älven.

⑥ Firmabrev, Österströms Järnväg. På den transporterades timret från Holmsjön till Glimårännan.

Sveriges Filatelistförbunds kassör Thomas Hagström har gjort en djupdykning i vårt tidningsarkiv och hittat massor av spännande material. Under vinjetten Filateli från förr kommer vi att då och då bjuda på godbitar från gamla nummer av förbundets medlemstidning.

Denna gång presenterar vi en artikel från 1887 om uppfinnaren av frimärket. Den publicerades redan i årgång 1 av vår medlemstidning.

James Chalmers – frimärkets uppfinnare

Först i dessa dagar har namnet på den verkliga uppfinnaren af frimärket blifvit bekant. Denna upptäckt skedde på följande sätt: en i staden Dundee i Skottland bosatt man, Patrick Chalmers, läste i en af stadens tidningar en uppsats om Sir Rowland Hill.

I denna uppsats upplystes att en af Dundees innevånare, James Chalmers, fader till Patrick på 1830-talet gjort försök till postföreningens ombildade i England.

Patrick genomforskade sin faders efterlemnade brevexling och fann att han var den verkliga uppfinnaren till frimärket! Denna åsikt bildades af ett antal bref från de mest framstående embetsmännen inom engelska postverket och hans plan för ett effektivare postverk.

I sin plan föreslog Chalmers begagnandet af värdetecken som tryckta på gummeradt papper skulle kunna fästas på vilken brev försändelse som helst. Han föreslog äfven att befordringsafgiften för försändelser inom landet skulle ställas lika, dock med ett högre pris för

James Chalmers

tyngre försändelser. Med förslaget följde äfven några af honom i hans boktryckeri färdiga ark af de föreslagna frimärkena.

Sir Rowland Hill anlände till London efter att hafva vistats i kolonierna en längre tid. Han tog Chalmers plan och utarbetade ett förslag som han lät trycka och utdela bland parlamentsledamöterna. Genom mäktiga vänners beskydd lyckades han få det antaget år 1839.

Sedan Hills förslag antagits öfveröstes denne med utmärkelser. Han utnämndes till en af eng-

elska postverkets högste embetsmän. Då han 1868 drog sig tillbaka erhöll han ett årligt anslag af 2 000 pund sterling. Engelska folket har äfven visat honom sin tacksamhet genom nationalinsamlingar och resandet av en staty på ett af Londons förnämsta torg. Allt detta tillkom genom en bedräglig handling, det var Chalmers plan.

James Chalmers avled 1853 och den enda yttre utmärkelse han åtnjöt var mottagandet av en dryckeskanna fylld med penningar av Dundees borgmästare. ●

Posten i Kalmar kommun under 1636–2003

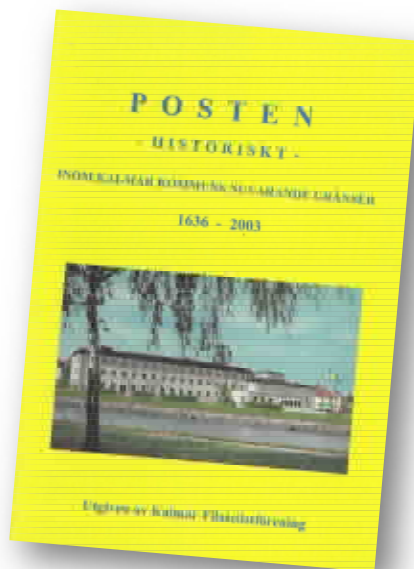
Några medlemmar i Kalmar Filatelistförening har givit ut en bok. Boken har tillkommit för att hedra alla de tusentals människor i Kalmar med omnejd som under århundraden sett till att posten kommit fram. Trots alla hinder i form av snö, is, kyla, dåliga vägar, rånare och allt man kan tänka sig har de så gott som alltid lyckats med in uppgift.

Tyvärr är det inte möjligt att komma alla dessa in på livet utan postens historia beskrivs genom de postmästare med flera som varit verksamma i staden efter 1636 till nutid samt via berättelser om de inte mindre än 41 postkontor och poststationer som funnits i fler än 80 olika fastigheter inom nuvarande Kalmar kommuns gränser. Läs- och skrivkunnighet bidrog till att postens betydelse ökade i mycket stor omfattning.

Det är vår förhoppning att inte bara filatelisterna utan även historieintresserade ska finna denna bok intressant.

Boken kostar 199:- samt frakt 88:- totalt 287:- och beställs lättast genom inbetalning på BG 597-5800 eller Swish 123 141 96 21, uppge namn och adress.

www.kalmarfilatelistforening.se

Postiljonen presenterar under 2024

Guld på NORDIA 2023

AuctionHouse international

Postiljonen

We value your collection

Stefan Bielkhammar
"The Beautiful Collection"
Sverige 1855-1872

Stolt sponsor av:

Nordiska frimärken

- nya utgåvor

Norge

7 oktober 2023

Forskning, innovation, teknologi

Foto: Stockfoto

Design: Enzo Finger

Utges i: Häfte med 10 st självklistrande frimärken
(5 av varje motiv)

Upplaga: 185 000 av varje frimärke

Valör: Inrikes 20 g

Färjor

Foto: Helge Sunde/Samfoto/NTB, Lena S. Heckendorn/
Brakar. Bård Løken/Samfoto/NTB

Design: Jørn O. Jøntvedt

Utges i: Rullar med 100 st självklistrande frimärken
(25 st av varje motiv)

Upplaga: 205 000 av varje frimärke

Valör: Inrikes 50 g

7 november 2023

Sällskapsdjur / Husdjur

Design och illustration: Cecilie Sørgård

Utges i: Häfte med 10 frimärken (5 av varje motiv)

Upplaga: 185 000 av varje frimärke

Valör och motiv: Inrikes 20 g Gräsand

Inrikes 20 g Kaninunge

Här hittar du mer information: www.posten.no/frimerker-til-samling

Grönland

10 november 2023

Greenland's Coat of Arms 1

Konstnär: Kristoffer Gudbrand

Design: Bertil Skov Jørgensen

Format: 28,50 x 40,00 mm

Utges i: Ark à 10 st frimärken

Valör: 0,50 DKK, 16 DKK

Christmas in Greenland

Konstnär: Kristine Spore Kreuzmann

Format: 30 x 40 mm

Utges i: Ark à 10 st frimärken

Valör: 20 DKK, 23 DKK

Här hittar du mer information: <https://www.stamps.gl/information/frimaerkeprogram-2023>

Facits numrering av svenska frimärksutgåvor

Utgivna 2023-11-02

Sammanställd av Jan Rosvall. Vi reserverar oss för senare ändringar.

Utgåva	Beskrivning	Valör	Facit nr
Julpost 2023	Kyrktak och måntomte	Julpost	3501
Julpost 2023	Tomte med teleskop	Julpost	3502
Julpost 2023	Kyrkklocka	Julpost	3503
Julpost 2023	Sångkör	Julpost	3504
Julpost 2023	Julgranstopp	Julpost	3505
Julpost 2023	Kvinna med barn i kälke	Julpost	3506
Julpost 2023	Tomte på stege	Julpost	3507
Julpost 2023	Tomtar på skidor	Julpost	3508
Julpost 2023	Tomte som håller stege	Julpost	3509
Julpost 2023	Snögubbe och pepparkakor	Julpost	3510
Julpost 2023	Häfte 1 x 10 (3501-3510)		SH140
Julpost 2023	Blommor	Brev	3511
Julpost 2023	Motivblad		Mb504
Julpost 2023	FDC		
Bastu och vinterbad	Man i isvak	Brev	3512
Bastu och vinterbad	Två personer i isvak	Brev	3513
Bastu och vinterbad	Framför brasan	Brev	3514
Bastu och vinterbad	Två personer vinterbadar	Brev	3515
Bastu och vinterbad	Stuga	Brev	3516
Bastu och vinterbad	HBL 1 x 5 (3512-3516)		
Bastu och vinterbad	Häfte 2 x 5 (3512-3516)		SH141
Bastu och vinterbad	Motivblad		Mb505
Bastu och vinterbad	FDC		

Postmusei Vänner besöker Spårvägmuseet

Text och bild: Arne Karlsson

Postmuseums långa stängning har gjort att Föreningen Postmusei Vänner har valt aktiviteter utanför Postmuseum med höstutflykt 2023 till Spårvägmuseet i Stockholm. Besöket inspirerar till att plocka fram filatelistiska objekt som kan kopplas till Spårvägmuseets verksamhet.

I Gasverksområdet vid Hjorthagen i Stockholm har unika tegelbyggnader behållit sin exteriör. Byggnaderna som nu fylls med nytt innehåll är ritade av Ferdinand Boberg (1860 – 1946). Spårvägmuseet invigdes här 2022. Innan man inrättade sig här hade museet haft ambulerande tillvaro.

Hästspårvagnar

Från 1963 till slutet av 1980-talet fanns Spårvägmuseet under perrongen vid Odenplans tunnelbanestation. Entrén till museet låg mitt på stationens perrong. När man steg in i museet möttes man av förvånande innehållsrik lokal i skyddsrumsutrymme. Mitt på perrongen stod inbjudande "lockfågel" i form av en hästspårvagn av den typ som invigdes den 10 juli 1877 då Stockholm blev först i Sverige med spårvagn. Invigningen av museet under perrongen vid Odenplan firades med en minnespoststämpel som visade den tidiga hästspårvagnen som tillverkats av Atlas Verkstäder i Stockholm (bild 1).

Första hästspårvagnen i minnespoststämpel.

I dagens museum finns den tidiga hästspårvagnen utställd tillsammans med en uppstoppad häst. Vid arrangemanget finns ett bildspel som visar att det krävdes omfattande häststallar för att kunna svara för hästbyte.

I Göteborg invigdes hästspårväg i september 1879. Det kan ses som typiskt att spårvagnstrafiken i "Lilla London" drevs av brittiskt företag, som även skaffade vagnar från Storbritannien. Göteborgs Spårvägspersonals Filatelistförening firade 10 år 1973 med utställning. På Järnvägmuseum fann man foto visande en hästspårvagn fångad vid Slottskogen. Bilden togs som förlaga för minnespoststämpel (bild 2).

Fotot med hästspårvagnen fungerade även som förlaga till ett frimärke i häfte "Spårvagnar" 1995 (bild 3).

Göteborgs hästanspänd spårvagn, tillverkad i England i början av 1880-talet

I januari 1997 arrangerade frimärksföreningen Vattenmärket i Malmö frimärksutställning. Som emblem för utställningen utgicks från ett foto visande hästdragen spårvagn tillverkad av Kockums (bild 4). Fotot hade 1977 utgjort förlaga till frimärke i häfte "Lokaltrafik".

Hästspårvagnsmotiv i minnespoststämpel hämtat ur frimärke Lokaltrafik år 1977.

Eldrivna spårvagnar

Efter de hästdragna spårvagnarna användes en kort övergångslösning med ångdrift. Ganska snart gick man sedan över till eldrift. Högertrafikomläggningen i september 1967 innebar slutet för många spårvägslinjer. I Stockholm anordnade man flera år Spårvägens Dag på Skansen. Den sista söndagen i augusti 1967 utformades till en tilldragelse "Sista söndag med spårvagn" eftersom huvudstadens innerstadslinjer lades ner. Minnespoststämpel visade del av spårvagn med öppen plattform som fanns på de tidigaste elspårvagnarna (bild 5).

Öppen plattform i tidig elspårvagn.

Sista söndagen med spårvagn innebar att många av stadens spårvagnar var ute i "sorgetrafik". Många fotografer var ute och dokumenterade. Lars Olov Karlsson med den i järnvägssammanhang lämpliga signaturen LOK har givit ut många böcker. Två av hans foton vid sista söndagen med spårvagn i Stockholm har utgjort förlaga till ett av frimärken i häfte "Spårvagnar" 1995 och ett av de samtidigt utgivna Maxikorten (bild 6).

Maxikort där vykort och frimärke visar den från 1940-talet vanliga spårvagnen med benämningen Mustang. Spårvagnen i vykortet avbildas utanför Skansen vid evenemang sista söndag med spårvagn. Stämpeln visar Stockholms tidigaste hästspårvagn.

Museispårvägen Malmköping

Högertrafiken tog död på många spårvägslinjer. Men när man på Skansen i Stockholm firade sista söndag med spårvagn så blev det inte permanent avslutning. Ganska snart kom man igång med en museilinjé ut på Djurgården och så småningom blev det en permanent trafik.

Hos spårvägsentusiaster väcktes lusten att skapa ett nationellt Lokaltrafikmuseum. När järnväg genom sörmländska Malmköping lades ned lyckades man framtvunga att två kilometer räls bevarades. Här avsåg man att bedriva museispårväg. Som symbol för det framväxande Lokaltrafikmuseet valdes Upsala Spårvägars vagn

nr 10, byggd av ASEA 1906, och använd i Uppsala till 1953. En försiktig museitrafik startades under 1969 för att året efter 1970 kunna anordna en officiell invigning med en minnespoststämpel visande spårvagnen ur museispårvägens emblem (bild 7).

Hundraårsjubileet av den svenska spårvagnsstarten firades 1977 i Malmköping med minnespoststämpel (bild 8).

Minnespoststämplor vid invigning respektive spårvagnsjubileum.

Utformningen av minnespoststämpeln inspirerade till en privat sidostämpel för att som en souvenir stämpas på försändelser som postats i spårvagnsbrevlåda (bild 9). Denna stämpel har använts många trafik-säsonger.

Privat sidostämpel

Eftersom Sveriges första spårvagnslinje öppnades i Stockholm var det naturligt att man även i Stockholm uppmärksammade 100-årsjubileet med minnespoststämpel.

Här pryddes stämpeln av den första hästspårvagnen som blivit något av en symbol för Stockholms spårväg (bild 10).

Spårvägen firar 100 år på Skansen.

Frimärksklubbs 25 år firas med minnespoststämpel

I Stockholms Spårvägmuseums arkiv fann jag i personaltidningen "Spårväg och Buss" att år 1950 hade man en kungörelse som upplyste om att man nystartade en frimärksklubb: "Här finns tillfälle för utövare av denna förnämliga hobby".

Stockholms Spårvägars Frimärksklubbs 25 år firades på Skansen augustisöndag 1975 med en minnespoststämpel som visade en stiliserad buss av 1920-talstyp (bild 11).

Spårvagnsbrevlådor

Stig Nilebrant (1932–1975) har i Postryttaren 1976 intressant artikel "Spårvagnsbrevlådor". Den första spårvagnsbrevlådan här i landet togs i bruk den 1 november 1906 i Stockholm och den sista praktiska användningen av sådana förekom i Göteborg den 30 juni 1962.

Lådorna har haft skiftande utförande och färg på olika platser, röd i Stockholm, gul i Uppsala, brun i Malmö och ljusblå i Göteborg. Den 27 juli 1923 bestämde Generalpoststyrelsen att lådorna skulle vara gula och ommålningen genomfördes efter hand. Brevlådorna pryddes av posthorn och ofta texten "BREVLÅDA" och "OBS. EJ FÖR VÄRDEN ELLER KORSBAND". Korsband, postal term för brev försändelser som förr befordrades för lägre taxa än brev.

Juni 1976 utgav posten helsaker där värde- tecken utgjordes av brevlådor. Aerogrammetts värde- tecken visade en röd spårvagnsbrevlåda från 1907 i Stockholm. Motiv i FDC-stämpeln en spårvagn tillverkad av ASEA 1904 för Stockholms Nya Spårvägsaktiebolag (bild 12).

Stockholms spårvagnsbrevlåda i värdeceken med FDC-stämpel, som återger spårvagn med Djurgården i destinationsskylten.

Spårvagnsbrevlådana tömdes genom Postverkets försorg vid hållplats i anslutning till postkontor. I Postmuseum finns foto från 1920-talet där Theodor Modin (1882 – 1959) genom kamerallins fångat tömning av spårvagnsbrevlåda utanför Centralposthuset. Motivet återgavs 1980 i PT-kort Ö 53 (bild 13).

Tömning av spårvagnsbrevlåda utanför Centralposthuset i PT-kort.

PT-kortet finns till försäljning i vykortsställ vid receptionen för dagens spårvägmuseum i Stockholm. När vi tittar på PT-kortet med Centralposthuset kan vi notera kopplingen att arkitekten Ferdinand Boberg står bakom både Centralposthuset och tegelbyggnaderna vid Gasverksområdet där dagens Spårvägmuseum finns.

I större städer har tunnelbanor ersatt spårvagnen som den viktigaste lokaltrafikkommunikationen på räls. I svenskt frimärkshäfte "Lokaltrafik" år 1977 ingår ett frimärke där tunnelbanetåg gjort halt vid Fridhemsplan på väg till T-Centralen. Utgåvans FDC-stämpel pryddes av spårvagn från 1920-talet på linje 18 från Gröndal med Slussen i destinationsskylten (bild 14).

Tunnelbanetåg ur häftet "Lokaltrafik", som utgavs 1977.

Medan jag i handen har frimärkshäftet "Lokaltrafik" utgivet 1977 passar jag på att titta närmare på häftesomslaget som visar en biljett för Stockholms Spårvägar (SS) med linjenät. Biljetten i bruk 1941 – 44 (bild 15).

Spårvagnsbiljett från Stockholm i häftesomslag.

Detta frimärkshäfte utgavs under den tid då Jan Magnusson (1923 – 2002) svarade för utformning av häftesomslag. Jan Magnusson har omnämnts som "Häftesmästaren" av Jan Gabrielsson (1923 – 1994) i "Helgon och andra syndare - förströelseläsning för frimärkssamlare" (1978).

Spårvagnen har en särskild plats i Stockholms hjärta. "På Västerbron i den himmelska ron, en spårvagn går ensam och tom", diktade Beppe Wolgers i "Sakta vi gå genom stan". ●

Kurs för blivande utställare

Text och bild: **Hans-Ove Aldenbrink, Medlem i N.F.F.**

Aktiva Norrorts Frimärksförening arrangerade i sin trevliga föreningslokal i Täby en "Kurs för blivande utställare" lördag den 14 oktober

Efter morgonkaffet var det dags för oss 9 deltagare att få lyssna på Mats Söderberg, som har hållit denna kurs många gånger runt om i Sverige.

Många frågor kom upp under kursdagen och vår kursledare svarade på det mesta. Jag tycker att alla samlare då och då borde gå en sån här kurs. Vi alla fick en stor inspiration av dagen och hela föredraget (kursdokumentationen) fick vi på ett USB-minne innan vi åkte hem.

Jag rekommenderar denna kurs till alla som vill förkovra sig för montage av samling på egentillverkade blad ●.

Ett stort tack till Mats Söderberg.

Militärsällskapet

Text och bild: **Thomas Hagström**

Den 26:e oktober träffades ett 30-tal personer på anrika Militärsällskapet i Stockholm för en god middag och trevlig samvaro – ett evenemang anordnat av SFF.

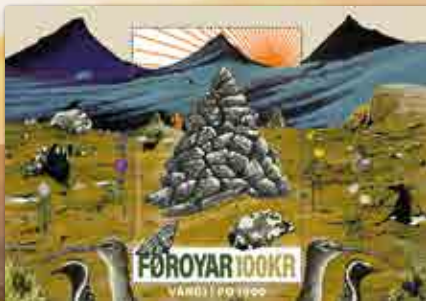
”Milis” är en militärklubb som bland annat är beskyddare av Karl XII:s dödsmask och hårlock vilka beskådades.

Ett mycket uppskattat föredrag hölls av författarna Thomas Bjäringar & Kent Ryen om sin bok *Royal confessions to a lifelong friend – Swedish & Norwegian Queen Louise’s Correspondence 1850 – 1871*. Därefter berättade Phileas Peter Johansen och Christer Svensson bland annat

om några mycket intressanta militärhistoriska objekt från Sverige och Finland.

Faroe Islands Stamps

Stamp No. 1000

On August 10, 2023, Posta Faroe Islands issued stamp No. 1000 at the Great American Stamp Show 2023 in Cleveland. This is truly a cause for celebration.

Faroeese artist Edward Fuglø designed and illustrated the beautiful mini-sheet with a cairn motif in its center. The talented Martin Mörck engraved the mini-sheet.

A beautiful folder is available including the mini-sheet, black print and FDC.

Order stamps: en.stamps.fo

Tre nya exponat på Netex

Text: **Rikard Azelius**

Efter utställningen i Trelleborg den 15 – 17 september 2023 har tre nya exponat lagts upp på Netex. Det är Sven-Erik Holmedals open-exponat Riksdagen 500 år. Exponat behandlar dels riksdagens historia som har illustrerats med både filatelistiskt och icke-filatelistiskt material, dels en specialstudie av frimärksserien från 1935 med olika varianter, märkenas postala användning m m.

Förslagsteckning för 25 öres-valören som visar riddarhuset, adelns möteslokal under ståndsriksdagens tid. Riddarhuset visas här från en annan vinkel än det slutliga frimärket.

Tidigt brev med Östhammars bågstämpel från år 1837, befordrat med kärppostlinjen Öregrund – Östhammar – Uppsala. Denna linje gick endast en gång i veckan.

Giselher Naglitsch har uppdaterat sitt posthistoriska exponat "Posten och postvägar i Uppland från postverkets inrättande till ca 1899". Versionen som nu finns på Netex är den som visades på utställningen i Trelleborg. Exponatet visar postanstalternas inrättande, namnändringar och indragning, postvägarna dem emellan och postväxlingen. Det dokumenterar olika befordringssätt – gångpost, ridande post och kärrpost, inklusive snällpost och diligens.

Det tredje exponatet är Per-Olof Janssons exponat "Austria, the Costume Issue 1948–1963". Den Österrikiska frimärksutgåvan, var en omfattande bruksserie med motiv av traditionella österrikiska klädedräkter. Exponatet beskriver olika typer av postala tjänster, portoändringar, och

färgändringar av de i frimärksutgåvan ingående valörerna.

Det kan varmt rekommenderas att ta en närmare titt på dessa tre exponat. ●

Expressbrev från Wien 1958 med luftpost till Berlin.

Sälj på Tradera med SFF!

- Med 3,5 miljoner engagerade medlemmar och över 6 miljoner besök i veckan kan ni bredda er marknad hos Tradera.
- Ni listar enkelt många objekt genom säljverktygen ProLister och Sello som ni får kostnadsfri tillgång till genom ert Tradera-konto.
- Ni kan sälja både på auktion och till fast pris, eller kombinera båda delar. Ni väljer vad som passar er bäst.
- Med Traderabetalning betalar era köpare med kort, Swish, PayPal, Klarna, Apple Pay och Google Pay utan att ni behöver registrera er hos dessa betaltjänster.

Som medlem i SFF har du särskilda förmåner hos Tradera. Gå in på tradera.com/info/filatelisten för att se aktuellt erbjudande!

De 470 ramsidorna fick gott om plats i Söderslätts hallen i Trelleborg”.

Tillbakablick på Trelleborg 2023

Text och bilder: **Ulf Nilsson**

Nu med lite distans till Trelleborg 2023 kan jag bara konstatera att det blev en bra utställning. Visst det finns alltid saker som kan förbättras men i det stora hela kan vi nog vara nöjda. Att utställningen sattes ihop och genomfördes på mindre än 9 månader är nog ett rekord.

Att det överhuvudtaget gick beror på att de flesta i organisationskommittén var med om att arrangera både Eslövia 2021 och Malmex 2018, samt ett snabbt stöd från vår huvudsponsor Postiljonen. Att Tyska förbundet också var intresserade av att delta gjorde att blickarna drogs mot de sydliga hamnstäderna i Skåne.

Utställningskommitténs ordförande, Ulf Nilsson, SFFs ordförande Rikard Azelius och förre vice ordföranden i det Tyska Förbundet öppnar utställningen.

När vi började leta efter lokal till utställningen tittade vi på olika hallar i både Ystad och Trelleborg. Vanligen är en idrottshall eller utställningsanläggning av intresse, men det behövs också lite biutrymme och gärna en restaurang. Tyvärr konkurrerar vi med flera intressen som idrottsföreningar och ibland skolor om tiden. När vi frågade om Söderslätts hallen föll många bitar på plats. Hjälp från Trelleborgs kommun med både praktiska detaljer i hallen och kontakter med föreningar var mycket uppskattad.

Hallen var både stor och med gott ljus för utställningen, det fanns goda utrymmen även för handlarna. Tyvärr var det i skilda plan, visserligen fanns hiss men det blev ändå mycket upp och ner i trapporna som inte var riktig anpassade för detta. Utrymmet gav också möjlighet att ha generösa gångar mellan ramraderna.

Förutom utställningen skall man också ha en bankett med Palmarès vilket inte var det lättaste att hitta plats till. Ofta har hotellen en festvåning

Victoriahallen i Trelleborg har rekonstruerats från en salong på en gammal färja som passande nog gått mellan Sverige och Tyskland.

eller liknande, men det fanns ingen med tillräcklig kapacitet. Efter att vi besökt Viktoriasalongen var vi nöjda med både platsen och atmosfären. Att intresset senare visade sig överstiga kapaciteten gjorde att de slog sitt serveringsrekord.

Det blev lite trångt när alla priser skulle delas ut, av det skälet blev bara de stora prisen utdelade på plats. Plakett och diplom delades dock ut till alla närvarande utställare. Totalt delades 25 Guld och 21 stora Vermeil ut i den nationella klassen och i regionala klassen belönades 7 exponat med Vermeil. Förutom dessa delades hela 15 specialpriser ut, skänkta av klubbar, förbund personer och företag.

Jan-Olof Ljungh tar emot Postiljonens Master Grand Prix från Claes Arrrup på Postiljonen för bästa exponat i mästklassen.

Alla i organisationskommittén och volontärer som ställde upp kom från klubbarna i Eslöv, Lund, Malmö, Sjöbo, Trelleborg och Ystad, plus några extra. I skrivande stund har vi ännu inte återsamlats för samla intrycken och utvärdera utställningen under gemytliga former, men det är planerat och kommer att ske snart. Detta kunde tyvärr inte göras efter Eslövia utställningen på grund av Covids återkomst med återkommande restriktioner.

En erfarenhet från denna utställning var att engagera ungdomar att en del av arbetet vid nedmonteringen, vilket började redan med Malmex 2018. När vi satte upp alla ramar och handarbåsar tog vi hjälp av idrottsungdomar som gjorde mycket av det tunga jobbet med att montera ramar efter att vi ställt ut underredena. Likaså kom dom igen vid nedmonteringen så att redan kl 17 var allt tillbaka i sina lådor.)

Både uppbyggnad och nedmontering gick snabbt och effektivt.

Vi skall också tacka Juryn för dess arbete även om kanske inte alla höll med om poängen (när hände det senast?). Att vi hade både en tysk kommissarie och Jurymän gjorde kanske att atmosfären blev mer internationell än vad det brukar vara.

Det blev en trevlig tillställning som jag hoppas att alla som kom kunde njuta av, att vi inte lyckades locka så många från allmänheten till utställningen trots fina exponat och objekt är bara att beklaga. Jag vet inte om det fina vädret gjorde att annat var mer attraktivt eller så är tyvärr allmänintresset ganska lågt för vår hobby, trots flera försök från alla inblandade var media inte intresserade. ●

Kommande aktiviteter

AUKTIONER

NOVEMBER

- 9-12/11 Skanfils höstauktion - frimärken, vykort, mynt och sedlar
11/11 Philea: Myntauktion 27
12/11 Kungsbacka Frimärks- och Vykortsförening på Samlamera
12/11 Kils Frimärksförening
15/11 Frimärks-Netto, Helsingborg
27-28/11 Göta Frimärken, höstauktion del 1 och 2

DECEMBER

- 2-3/12 Frimärkshuset Skandinavisk Filатели
6/12 Philea: Kvalitetsauktion 405
7/12 Philea: Internationell auktion 406
28/12 Tre Kronor, Lindesberg

2024

- 20-22/3 Postiljonen: Internationell auktion 240

Bild: Holger Grybsch, Pixabay

UTSTÄLLNINGAR

NOVEMBER

- 19/11 Fællesklubbernes årlige höstmöte, Birkerød Idrætscenter
27/11-2/12 Thailand

2024

- 16-19/4 EFIRO 2024, Bukarest, Rumänien
31/5-2/6 NORDIA 2024, Langesund, Norge
26-28/7 MARE BALTICUM 2024, Tartu, Estland
15-19/8 PHILAKOREA, Seoul, Sydkorea
30/8-1/9 Karlstad 2024
17-20/10 HAFNIA 24, Köpenhamn, Danmark

MÄSSOR OCH EVENEMANG

NOVEMBER

- 12/11 Vykortsmässa, Skytteholmsskolan, Solna
18/11 Posthistoriska dagen, Stockholm

2024

- 9/3 Samlarmässa i Näsbypark Centrum, Täby
13/4 Mälardalsträffen i Kungsör
13/4 FriMynt 2024, Helsingborg
29/9-2/10 Stampex, London

KALENDARIET UPPDATERAS ÄVEN KONTINUERLIGT PÅ WWW.FILATELISTEN.SE/KALENDER.
SKICKA IN NYA DATUM TILL INFO@SFF.NU OCH REDAKTION@SFF.NU.

Posthistoriska dagen

Välkomna till SSPD:s posthistoriska dag i Stockholm, med fyra intressanta presentationer!

Tid: lördag 18 november 2023

Plats: Mäster Olofsgården, Svartmangatan 6 i Gamla stan, lokal Bergmansalen

11.00 Dagen börjar med köp-försäljning-byte av material och social samvaro

12.00 Gunnar Lithén: Välkomsthälsning och presentation av föredragshallarna

12.05 Erik Hamberg: Brev med dubbla posttjänster – försändelser som förutom grundportot också har två tilläggstjänster

12.50 Kjell Nilson: Två postbärare – blandfrankeringar från mer än en postförvaltning och/eller fraktföretag

13.35 Rast

13.50 Robert Stolt: Illustrerade försändelser – tryckta och handmålade illustrationer, främst på kuvert från sent 1800-tal

14.15 Gert Fredriksson: Några orters post- och handelsutveckling i Stranda härad

15.00 Avslutning av föredragsprogrammet

Därefter middag på Restaurang S:ta Clara i Gamla stan (var och en beställer och betalar den mat och dryck som önskas)

Posthistoriska dagen arrangeras varje höst i Stockholm av SSPD, Sällskapet för svensk posthistorisk dokumentation.

Fri entré, alla är välkomna!

Erik Hamberg:
Brev med dubbla posttjänster

Kjell Nilson:
Två postbärare

Robert Stolt:
Illustrerade försändelser

Gert Fredriksson:
Posthistoria från Stranda härad

Nordia 2024 i Langesund, Norge

– inbjudan att delta

Den nordiska utställningen Nordia 2024 genomförs i Langesund i Norge 31 maj – 2 juni 2024. Det är Norsk Filatelistforbund med klubbarna Skien Frimerkeklubb, Stathelle Frimerkeklubb och Porsgrunn Frimerkeklubb som arrangerar utställningen. Den kommer att bli en av de största utställningarna i Norden sedan STOCKHOLMIA 2019.

Langesund ligger söder om Oslo knappt två timmars bilresa från huvudstaden. Från Göteborg tar det drygt fyra timmar med bil. Man kan även komma till Langesund med tåg och buss. Utställningen kommer att vara i Skjærgårdshallen som ligger nära utställningshotellet; Quality Hotel Skjærgården.

Utställningen kommer att omfatta alla klasser och målsättningen är att den ska fylla 700 ramsidor. Utställare från Norge, Sverige, Danmark, Finland och Island samt utställare från de skandinaviska klubbarna i Storbritannien och USA inbjuds att delta.

För att man ska kunna ställa ut sitt exponat måste det ha fått minst 70 poäng på en nationell utställning. Detta gäller inte för litteraturexponat. För ungdomsexponat gäller lägre poänggränser. Exponaten ska vara på ett av de nordiska

språken eller på engelska. Förstasidan i exponatet och eventuell synopsis bör vara på engelska. Exponat måste omfatta minst fem och högst åtta ramar.

Ramavgiften uppgår till 500 NOK per ramsida. För enramsexponat är avgiften 1 000 NOK och för litteraturexponat 600 NOK. För ungdomsklasserna utgår ingen ramavgift. Till detta kommer svensk utställaravgift om 600 kr per exponat. För enramsexponat och litteraturexponat är den svenska utställaravgiften 300 kr. För ungdomsklasserna utgår ingen svensk utställaravgift.

Det fullständiga specialreglementet för utställningen och anmälningsblankett finns på dess hemsida www.nordia2024.no. ●

Rickard Azelius
Svensk kommissarie Nordia 2024

Görsåhär

- Ladda ner och skriv ut anmälningsblanketten som finns på utställningens hemsida.
- Fyll i och underteckna anmälningsblanketten.
- Komplettera med exponatets (preliminära) förstasida och eventuell synopsis.
- Skicka undertecknad anmälan och övriga handlingar till kommissarien digitalt eller med post.
- Meddela om Sveriges Filatelistförbunds utställarförsäkring ska utnyttjas (gäller för utställare bosatta i Sverige) eller om försäkringsfrågan löses på annat sätt.

**Anmälan om deltagande skickas
SENAST 2024-02-20 till den
svenske kommissarien:**

Rickard Azelius
Otto Lindblads väg 13
224 65 Lund

rikard.azelius@vinge.se

Ett axplock vackra objekt ur höstens kvalitetsauktion 2-3 december

**Frimärkshuset
Skandinavisk
Filateli AB**

Frimärkshuset Skandinavisk Filateli AB
Holländargatan 21 B, 111 60 Stockholm
Telefon: +46 8-661 74 50 | E-post: info@frimarkshuset.se
www.frimarkshuset.se

Frankeringsfritt till Allmänna Barnhuset m fl

Text och bilder: **Giselher Naglitsch**

Alltsedan det svenska postväsendet inrättades kunde statliga ämbets- och tjänstemän sända brev utan att betala porto. Vilka som var berättigade till detta och villkoren för utnyttjandet av fribrevsrätten har varierat över tid. Kungliga brev och postens cirkulär om stävjande av missbruk av fribrevsrätten hittas frekvent under de mer än 350 år som fri- och tjänstebrev fick sändas med posten. Listan med fribrevsberättigade utökades och inskränktes över tid genom kungliga brev. Postmästarna skulle vaka över att inga ooberättigade brev smögs in i brevbuntarna med fribreven. Ofta skulle breven förses med någon påteckning som visade att det var ett fribrev. I modern tid skulle breven märkas med avsändare, så att posttjänstemän kunde avgöra om avsändaren fick sända ofrankerat. Fribrev och ofrankerat betyder ju inte att befordran alltid skulle ske gratis. Som regel skulle postverket gottgöras på något vis. Hur det gick till och lösningen med tjänstefrimärken lämnar jag utanför denna artikel.

När Barnhuset grundades 1633 var det som hem för föräldralösa barn och ensamstående mödrar. Barnen kunde placeras runt om i landet, som fosterbarn eller adopterade. Barnhuset förvaltades av Allmänna Barnhusdirektionen, som var en statlig stiftelse utan fribrevsrätt. (Se faktaruta.) Jag antar att brevväxling om barnen, mellan Barnhuset och de som hade vårdnaden om barnen ute i socknarna, såväl fosterföräldrar som företrädare för fattigvården och kyrkan, kan ha varit omfattande. Det är troligt att mycket har gått via kyrkan i socknarna. De som korrespon-

derade i dessa ärenden tyckte förmodligen inte om att behöva betala för brev som handlade om andras barn.

Den 30 april 1855, ett par månader innan enhetsportot och frimärken infördes i Sverige, avlät Kongl. General-Post-Direktören ett cirkulär till samtliga Posförvaltare i Landsorten. Han meddelade att brev till allmänna Barnhus-Direktionen skulle få sändas kostnadsfritt för avsändaren. Det gällde såväl ämbetsmän med fribrevsrätt som enskilda personer, såväl vanliga brev som rekommenderade. Brevet fick sändas ofrankerat men skulle förses med påteckningen "obetaldt".

Det tycks som att kännedomen om denna rätt till frankeringsfrihet föll i glömska och ledde till dispyter mellan (nya) barnavårdare och postmästare som inte mött den förut. Påminnelser med olika formuleringar utfärdades i återkommande cirkulär. I cirkulär den 13 september 1867 klargörs att "belöpande postutgälder sedermera hos Barnhusdirektionen uttagas". *Direktionen skulle alltså lösa breven, förmodligen som samlingslösen och kanske uppförda i någon form av kontrabok. Vid andra tillfällen sägs att avsändarens namn och adress skulle anges på breven. (Det påminner om tidiga 1900-talets rutiner.)*

Flera exempel på frankeringsfrihet

Motsvarande frankeringsfrihet beviljades, genom ett kungligt brev den 22 januari 1864, för brev från *sparbankskommittéer till vederbörande sparbanks huvudkontor*. Det upprepas i ett cirkulär den 2 april 1874, där man poängterar att varken

Barnhusets eller sparbankernas brev skall belastas med aviseringsavgifterna.

Indragningen av fribrevsrätten vid ingången av år 1874, föranledde Kungl. Vitterhets-, Historie- och Antikvitetsakademien att underdånigast skriva till kung Oscar, med anhållan om att brev till akademien eller dess sekreterare skulle beviljas frankeringsfrihet. Det beviljades på villkor att breven lämnades öppna till postanstalten med påskrift om innehållet och där förslöts med postens sigill. Akademien skulle betala för gängse porto för mottagna ofrankerade brev.

Redan år 1813 hade frankeringsfrihet beviljats för vaccinnämnes försändande från vaccindepot till vaccinatorer runt om i landet, ofta skollärare. Den utökades år 1865 att gälla även till och från provinsialläkare. I juni 1872 bestämdes att portofriheten även skulle gälla *rekvisitioner av vaccinnämnen*. I båda fallen gällde att breven skulle lämnas öppna till posten och förseglas där. Det gav motsvarande kontrollmöjlighet som för trycksaker. Men här har jag inte sett något om vem som skulle betala för breven. Det sågs nog som ett allmänintresse, som inte löstes med full fribrevsrätt.

Fjärdingsmän på landsbygden, poliser av lägsta grad, ägde inte fribrevsrätt. Men de skulle ju skicka en och annan rapport till överordnade. Frankeringstvånget vållade bekymmer. I cirkulär nr 82 1877 meddelas:

”På Generalpoststyrelsens underdåniga framställan har Kongl. Maj:t den 22 sistlidna november funnit för got i nåder förklara:

- att brev som i tjänsteärenden av fjärdingsman avsändes till länsman, kronofogde eller annan, som äger rätt att för sin tjänstekorrespondens uppbära ersättning av statsmedel, må för befördran avlämnas till postanstalt eller lantbrevbärare, utan att avsändaren skall vara skyldig att detsamma med frimärken förse eller betalning därför kontant erlægga;
- att å dylik försändelse skall antecknas avsändarens namn;
- att adressaten skall vara skyldig dylik försändelse utlösa i den ordning som är stadgad i 7§ av förordningen den 5 december 1873.”

Dyliska brev skulle lösas för det porto som gällde för respektive försändelse, vikt och tilläggstjänster, men ingen aviseringsavgift.

Brev från Pastorsämberet i Estuna till Allmänna Barnhuset i Stockholm. Innehållet är inte bevarat. Men det är uppenbart att kyrkoherden i Estuna inte ville belasta sin fribrevsrätt med kostnaden för brev i ärenden som gällde på socknen utackorderade barn. Påteckningen ”från Pastors Embetet i Estuna” gällde som frankering. Lösennoteringen 12 (öre), i övre vänstra hörnet, motsvarar portot för enkelt brev.

Estuna fick en poststation den 1/1 1875. Men nu, den 3/1 1865 sändes brevet via postkontoret i näraliggande Norrtälje, dit det förmodligen skickades i en lösväska.

Dela med dig av dina fynd!

Avslutningsvis vill jag uppmana till spaning efter ofrankerade försändelser av den typ jag har beskrivit. De är säkert ytterst sällsynta, men värda att rapportera och publiceras i Filatelisten. I min

egen samling finns bara ett sådant identifierat brev. Så, spana efter påteckningar och förslutningar med postsigill. ●

Rapportera till redaktionen eller till giselher.naglitsch@gmail.com

Det finns gott om "vanliga fribrev" till Allmänna Barnhuset, sådana som inte avses med ovan beskrivna frankeringsbefrielse. Några skiljer ut sig från mängden. Här ett exempel:

Fribrev med Gefleborg Läns Sigill och poststämpel GEFLE 11/6 1834 till Allmänna Barnhus Directionen i Stockholm. När Länsstyrelsen skriver till Barnhusdirektionen råder inget tvivel om fribrevsrätten. Med den adressen behöver man inte heller tveka att det gäller tjänsteärende.

Brevet befordrades från Gävle till Uppsala med kärrpost och från Uppsala till Stockholm med den år 1829 inrättade diligensen. Båda gick två gånger i veckan. För ett enkelt brev mellan Gävle och Stockholm var taxan 5 skilling banko, vilket gällde 1/1 1831 till 31/12 1834.

Bågstämpeln Gefle typ 3 är känd från januari 1834 till sommaren 1835. I SFF:s Specialhandbok N:r 5, från år 1973, har den fått sällsynthetsgrad 5 = 3-5 kända.

I understrykningen av adressorten har någon smugit in ett budskap som jag ännu inte har lyckats tolka. Finns det någon som kan hjälpa mig?

Stockholm den 30 April 1855.

Circulaire

till samtliga Postförvaltare i Landsorten.

Enligt nådigt Bref af den 23:dje nästlidne Mars, har Kongl. Maj: funnit skäligt i nåder tillåta, att de Embets- och Tjenstemän, som icke åtnjuta fribrefsrätt, eller enskilde personer, hvilka med allmänna Barnhus-Direction skriftvexla, må, kostnadsfritt för afsändaren, å Rikets samtliga Post-Contor och Post-Expeditioner, till befordran med posten inlemna de till bemälde Direction adresserade bref, äfven sådana som under recommendation skola afgå, med åliggande för nämnde Direction att för sålunda afsände och till Directionen ankomne bref godtgöra Postverket ej allenast belöpande porto, utan äfven, när brefvet är recommenderadt, den stadgade recommendations-afgiften, äfvensom assurance-afgift, då sådan ifrågakommer; hvaremot för de bref, hvilka från med fribrefsrätt försedda Embetsmyndigheter till Directionen anlända, någon lösen icke godtgöres.

Till följd häraf har Kongl. General-Post-Styrelsen förordnat, att bref till allmänna Barnhus-Directionen, hvilka Embets- och Tjenstemän, som icke åtnjuta fribrefsrätt eller enskilde personer, enligt hvad sålunda blifvit i nåder medgifvet, vilja, kostnadsfritt för dem, hafva med posterne befordrade, skola af afsändaren åtecknas ordet "obetaldt", och af Postförvaltaren å Postkartorna särskildt uppföras under rubrik: obetaldte bref; hvilket Postförvaltaren till behörig efter rättelse meddelas. Stockholm den 30 April 1855.

O. W. STAEL VON HOLSTEIN.

Georg Amcen.

Cirkulär den 30 april 1855, om frankeringsfrihet för brev till Allmänna Barnhuset.

Barnhusdirektionen – Allmänna Barnhuset

När Barnhuset grundades 1633 var det som hem för föräldralösa barn och ensamstående mödrar. Under 1800-talet och 1900-talets första hälft tog Barnhuset emot barn och placerade dem i fosterhem. Barnhuset var också engagerat i att utveckla fosterbarnsverksamheten genom att bland annat uppmärksamma barnens behov. Fosterbarnsverksamheten avslutades helt under 1960-talet.

Stiftelsen presenterar sig på sin hemsida:

Stiftelsen Allmänna Barnhuset är en statlig stiftelse som grundades 1633. Idag har vi i uppdrag att utveckla och stödja metod- och kunskapsutveckling med syfte att stärka barn och ungdomar i socialt utsatta situationer. Vår verksamhet vänder sig till praktiker, forskare och beslutsfattare.

Vårt arbete utgår från FN:s konvention om barnets rättigheter (Barnkonventionen) och fokuserar på att öka kompetensen hos professionella som möter barn genom att utveckla och sprida kunskap från forskning och praktik. Vi ger bland annat anslag till barn- och ungdomsforskning, driver egna utvecklingsprojekt, anordnar konferenser och seminarier samt ger ut böcker i aktuella frågor.

Tjänstebrevsrätt

Från år 1900 kan man se att Barnhusdirektionen beviljades tjänstebrevsrätt. Den rätten upphörde med utgången av år 1981, samtidig som tjänstebrevsrätten drogs in för ett flertal välgörenhets-, kultur- och vetenskapliga organisationer.

Mikael Blomquist

Ålder: 58. Bor: Karlstad

Hur började ditt samlande och hur länge har du samlat?

Jag började samla när jag var sju år. Då fick jag ett startpaket i födelsedagspresent av mina föräldrar. Min pappa jobbade på posten ett tag och då samlade han lite. Så det fanns en del frimärken som han samlat på sig där hemma.

Vad samlar du på?

Mitt huvudintresse är värmländsk posthistoria. Men jag har även andra intresseområden, exempelvis censurerade post under andra världskriget. Sen hittar jag ofta nya områden som intresserar mig.

Jag samlar även på vykort och har en ganska stor samling kort från Karlstad plus en del småorter i Karlstads närhet där jag växte upp och min släkt kommer från.

Vad är det bästa med att samla frimärken?

Det bästa med att samla frimärken är att man lär sig väldigt mycket. Exempelvis mycket om historia men även annat som bidrar till allmänbildningen.

Har du ett drömobjekt du verkligen skulle vilja komma över?

Jag har nog flera drömobjekt. De som jag tänker mest på är någon av de mest

svårfångade ortsstemplarna från Värmland, t ex Ingerdsbyn som bara finns i två kända exemplar.

Har du ställt ut eller tänkt göra det?

Jag har inte ställt ut någon gång. Men jag planerar att ställa ut på frimärksutställningen Karlstad 2024 som jag är med och arrangerar. Då blir det troligen ett vykortsexponat eller ett exponat med posthistoria från någon del av Värmland.

Exempel på mina samlingsområden.

Hurra, hurra!

Med varma gratulationer vill vi uppmärksamma våra medlemmar som fyller år under december.

DECEMBER

90 år

- 4 Hans Brandels, Ystad
- 10 Rune Rydh, Tranås
- 20 Gunnar Källgren, Stockholm
- 21 Tore Nyström, Gånghester

85 år

- 5 Gunilla Persson, Stockholm
- 17 Alf Thornberg, Karlskoga
- 19 Ingvar Pettersson, Lindsberg

80 år

- 5 Torbjörn Granström, Alnö
- 12 Krister Jacobson, Brösarp
- 17 Bengt Sjögren, Grebbestad
- 21 Karl-Erik Broström, Kumla

75 år

- 13 Johan Blomster, Finland

70 år

- 7 Boris Prejide, Borås
- 8 Peter Blid, Stockholm
- 10 Matz Ericson, Karlskoga
- 16 Per-Åke Söderqvist, Åmål
- 19 Gert Fredriksson, Rättvik
- 25 Peter Spranger, Trollhättan

60 år

- 14 Anders Nordlöf, Lund
- 19 Elisabeth Söderberg, Nacka

Foto: Pixabay

Har du en fråga om frimärken eller vykort? Här bjuder vi in till ett kunskapsutbyte. Dryfta dina funderingar med oss, så tar vi dem bland våra medarbetare med målet att ge ett bra svar! Skicka in din fråga till redaktion@sff.nu.

Missfärgning

Vad kan missfärgningen av dessa gröna märken bero på, kan det vara att märkena som blivit blågröna legat för länge i starkt solljus.

F 143 och F 390. Se bifogad bild.

Undrande

Kemisk påverkan

Den troligaste orsaken till att märkena fått denna felaktiga nyans är att de blivit kemiskt påverkade.

Sven Lagerholm

Uppdatera er information på SFF:s hemsida!

Under arbetet med att förnya Förbundets hemsida ser vi att många av föreningarna runt om i Sverige inte har sina hemsidor uppdaterade. Vi är många som kan vittna om att en fungerande hemsida är mycket viktig för att potentiella medlemmar skall hitta in till klubbarnas gemenskap. En uppdaterad hemsida hjälper också de som vill få hjälp och råd hur man skall hantera en samling som bara ligger.

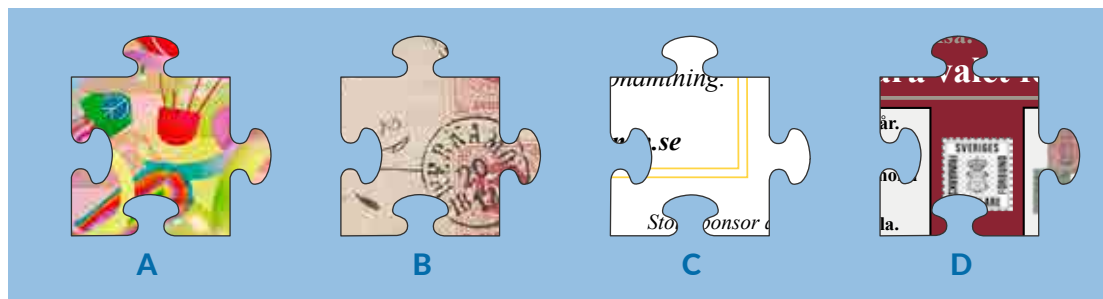
Om logotyp saknas eller om ni inte vet hur man uppdaterar er information – maila kansli@sff.nu så hjälper vi till!

ANNONSPUSSEL

Nummer 7 – 2023

Från vilka av våra annonsörers annonser i tidningen är nedanstående bilder hämtade? Skicka svaret med namn och adress på ett vykort eller via mejl så att vi får lösningen senast 23 november: SFF-Filatelisten, Glasfibergratan 8, 125 45 Älvsjö eller redaktion@sff.nu.

1:a pris:

Vackra frimärken från Grönland och Färöarna bl a Martin Mörks 1000:e märke.

2:a-3:e pris:

En trisslott vardera.

Vinnare och lösning presenteras i nästa nummer.

Lycka till!

Vinnare i

VEM DÄR? nummer 6 – 2023

Som vinnare i Vem där nr 6 utses **Bengt Jernhall, Mora**, som får Faroese Stamps 2021, en gåva från Posta Faroe Islands. Tillsammans med frimärkena och miniarken återger årsboken de fascinerande berättelserna bakom varje frimärksutgåva i text och bild. Gratis svartryck av Czesław Słania ingår. Värde 598 DKK.

Varsin trisslott får **Bengt Martinsson, Luleå** och **Ingrid Thalwitzer, Halmstad**

Stort grattis!

RÄTT SVAR:

1. Världskändisen, F2995 Zlatan Ibrahimovic
2. Duon, F2185 Hasse o Tage
3. Fredskämpen, F1461 Dag Hammarskjöld.
4. Apoteksinnehavaren, F342 Carl Wilhelm Scheele
5. Ligger på latsidan, F1144 Kronblom.

Rätt svar till annons pusslet i nr 5

- A: Jönköpings Posthistoriska / Frivy 2023 (sid 61)
- B: Stamps in Svedala (sid 44)
- C: Uppsala Filateli (sid 62)
- D: Posten Färöarna/Posta Faroe Islands (sid 7)

Förbundskongressen 25 – 26/5 i Jönköping

Kongressinbjudan tillgänglig snart.

Programmet är dock klart vilket du kan se här:
Kongress 25 – 26/5 2024 – Sveriges Filatelistförbund
sveriges-filatelistforbund.quickbutik.com

Sänd din motion till
kansli@sff.nu

Enligt stadgarna
skall motioner lämnas in
senast 15/12 2023.

MARKNADSPLATSEN

KÖPES

Jag köper de vackraste märkena till högsta dagspris. Allt av intresse, främst klassiskt (5,5,5) men även modernt. Magnus Engstedt, Sjömansgatan 42, 553 12 Jönköping. 070-666 76 18. info@magnusengstedt.se

Frimärken och brev stämplade Österåsen från Zlän på vapen, lejon och ringtyp. Forss på ringtyp från Zlän. Österåsen på Oll Ylän. Järpen på Oll Zlän. Ryttern, Harker och Lillhärad Ulän på ringtyp, lösen. Arne Strömbäck, Box 155, 721 05 Västerås. 073-709 13 55. stromback.arne@gmail.com

Göteborgs Stadspost. Söker brev, varianter och andra ovanliga objekt. Betalar bra /Claes. armeria@telia.com, 070-698 28 57

Rabathäften. Årgång 1979-1980 140 kr/st inkl. frakt. Årgång 1981-1990 160 kr/st inkl. frakt. Gärna stora partier. Mejla: a.stahlberg@hotmail.com

Nominalvara. Köper ostämplade frimärken Frankrike, Schweiz, Tyskland, Österrike. Även större partier. För dagspris kontakta: bernt.e42@gmail.com

SÄLJES

Besök min hemsida på www.samlamera.se. Klicka på webbshop och säljaren Pincett. Marknadens bästa utbud av lyx/klassiskt-modernt.

Minnespoststämplor till och med 1987, cinderella, ortstämplor, vykort med mera. kent.jiresjo@telia.com tel 070-775 08 25. Se även samlamera.sff.nu, säljare Onsalakent

42 500 olika utgåvor från 258 länder och med 100 motiv erbjudes förmånligt. Endast SEK 3 per Michel €. Begär prislistor! K-E Svensson, P O Hallmans gata 17, 13 tr, 112 69 Stockholm. svenssonkarlerik44@gmail.com

Lyxstämplar. Jag har de märken du saknar i modernt eller lyxklassiskt. Även svåra VM på band. Magnus Engstedt, Sjömansgatan 42, 553 12 Jönköping, 070-666 76 18, info@magnusengstedt.se

Island FDC säljes. Listor sändes gratis. Kjell Kvarnström, Munke-rudsvägen 72, 684 32 Munkfors.

BYTES

Önskar byta Nordiska märken mot Nordiska. Har Facit, Michel och AFA2014 kataloger. kristerssong@gmail.com

Manus till småannonser i nummer 8 2023 skickas till SFF-Filatelisten, Glasfibergatan, 125 45 Älvsjö eller till redaktion@sff.nu senast **17 november**. Förskotts betalning sätts samtidigt in på bankgiro 581-6772 Sveriges Filatelist-Förbund. **Pris annons** för privatpersoner: 100 kr för 5 rader

(cirka 150 tecken inklusive mellanrum). För längre annons debiteras 100 kronor för fem nya rader. **4 gratis småannonser** á 5 rader + kontaktuppgifter per år för medlemmar! Markera om annonsen ska ligga under **bytes, köpes, säljes** eller **övrigt**. För stav- eller slarvfel ansvaras ej.

Är du medlem har du rabatt på annonsering hos Samlamera (samlamera.sff.nu) och Tradera!

TRADERA

VF auktion
 www.vf-auktion.dk
 Online auktioner
 Gratis auktionskatalog
 Over 10000 lots hver måned

Frederiksberg alle 52
 DK - 1820 Frederiksberg
 Tlf. (+45) 36160084
 auktion@vf-auktion.dk

Utställningar på nätet: www.netex.se

VI VILL NÅ DIG!

Hitta en FRIMÄRKS- och
 VYKORTSKLUBB nära dig.

Se SFF:s hemsida under
 fliken FÖRENINGAR.

På SFF:s hemsida
www.filatelisten.se
 hittar du den senaste
 informationen.

Internet 13

Tisdag 28 november kl. 18.00
 Frimärken, Posthistoria & Stämplar
 inkl. Vykort & Guldmynt

Frimärksauktioner
TRE KRONOR
 Frimärken - Vykort - Mynt/Sedlar - Samlingsaker

Till auktionen via hemsidan www.trekronor.one
 info@trekronor.one • 070 - 598 80 08

URVALSHÄFTEN

Urval sänds till såväl enskilda som föreningar. Varje månad får du en sändning bestående av ca: 30 st urvalshäften med frimärken från de länder du har valt. Ca 3.000 urvalshäften från hela världen finns i lager. Inget köptvång! Även inlämnare är välkomna.

SVERIGEPRISLISTA

Komplett 31-sidig prislista över svenska postfriska och stämplade frimärken 1855-2022 till låga priser.

www.frantzideal.se

IDEAL Frimärksurval, Mältarevägen 49, 342 35 Alvesta,
 Tel: 070-248 93 60, E-post: frantz@telia.com

Köp norska
 frimärken
 online

posten.no/frimerkebutikken

My Stamps

Hög kvalitet av bättre Sverige före 1940
Tel: 070-518 92 30
Se www.mystamps.se

UPPSALA FILATELI HB

Ring **0768687807** för öppettider
Se även: www.facebook.com/upsalafilateli
Butik: Väderkvarnsgatan 35A Uppsala
dag.ekdahl@gmail.com **KÖPER/SÄLJER**

FRIMÄRKS-NETTO frimarksauktioner.se
15:e udda månader
AUKTIONER **SAFE**
Butik och Postorder sedan 1968
Frimärks-Netto / SAFE Album safealbum.se
Bruksgatan 30, 252 23 Helsingborg, Tel 042-14 49 82

**Besök www.filatelisten.se
för senaste information.**

www.norsten.com

Besök min webbsida och se mina specialofferter och prislister.
SVERIGE, ISLAND, DWI, GRÖNLAND m.m.
Karl A. Norsten AB
Box 1069, 181 21 Lidingö, Tel. 08-767 08 61 karl@norsten.com

www.unidafi.com

Frimärken och häften. Norden och
DVI. Plastfickor, Hawid och Klämfix.
Unidafi AB

**Här finns det plats
för fler annonser!**

FACIT
stamps

*Mer än bara kataloger!
Nya frimärkserbjudanden
varannan vecka, stort lager
Sverige ** & mycket annat.*

040-25 88 55 www.FACITstamps.se

Hundratusentals frimärken
från de flesta länder och
motiv. Skriv/ring till oss och
ange ditt samlarområde

Beställ en
"personlig prislista".
www.mimir.se
(associerad med AB Philea)

Svartengatan 6 NB, Stockholm • 08-381323 • stamps@mimir.se

CONTENTA FRIMÄRKEN AB

Tomtebogatan 17, 113 39 Stockholm Tel: 08-6113651

Se prislista på www.contenta.se
contentastamps@hotmail.com

**Vad finns på
www.nordfilateli.se?**

NORD-FILATELI HB

Foto: Jill Wellington, Pixabay

CARL XVI GUSTAF • 1973–2023

Souvenirark

Numrerad upplaga 500 ark signerad av Martin Mörck
Pris **SEK 350** inklusive frakt hela världen.

Beställ nu till nordisk@filateli.se med förhandsbetalning:

- SWISH 123 685 47 98
- Bankgiro 5478-2925
- IBAN & BIC SE36 9020 0000 0902 5526 1227 / ELLFSESS
- PayPal nordisk@filateli.se. Tillkommer SEK 20 i avgift.

Nordisk
FILATELI

Internationell auktion

20-22 mars 2024

Från Australien 1840!

Höjdpunkter:

Professor Ringertz, Island tjänstebrev

Gordon A. Hughmark, Skandinavien

”The Beautiful Collection” Sverige 1855-1872

Se annonsuppslag inne i tidningen

Inlämning pågår nu!

Vi erbjuder även kontantköp samt att ombesörja upphämtning.

Kontakta Andreas Lindevikst på:

040-25 88 52 eller andreas.lindevikst@postiljonen.se

AuctionHouse international

Stolt sponsor av:

Postiljonen

We value your collection

